

Лезги газет

Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед чал хуъх!

1920-йисалай акъатзава

N 39 (10840) хемис 27-сентябрь, 2018-йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Багълар кутада

Сулейман-Стальский районда 750 миллион манат инвестицийради са агъзур гектарда фад бегъердал къведай багълар кутунин проект умурьдиз кечирмишун планламишава. Идан гъакъндай саласа юкъуз региондин парламентдин сессияд Гъукуматдин кыил Артем Здунова малумарна.

“Гъеле исятда Сулейман-Стальский районда яд пайдай къанал тулькурунин квалахар кутягъзава. И кар кылиз акъудайдалай гульбъуниз 2,5 агъзур гектар дигидай чипер ишлемишун кутада. И чиперал 1 агъзур гектарда ичин, плиннирин шумъягърин фад бегъердал къведай багълар - “Сталарин багълар” инвестицион проект умурьдиз кечирмишада.

Адан гафараради, инвестицийрин квадарди 750 миллион манат тешкилда. “И карди квалахадин тахминан 150 чка арадал гъидай мумкинвал гуда”, - алана хъувуна региондин Гъукуматдин кили.

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

Мегъарамхуърун райондин - 75 йис

Алай вахтунда Мегъарамхуърун райондин агъалийрин квадар 65 агъурдалай алатнава

Самур дередин гевгъер

Агъмед МАГЬМУДОВ

Урусатдин киблепатан часпардиз муъва, саки 655 кв. километрдин мулкунал Дагъустандин виридалайи чехибурукой садяз гъисабзавай Мегъарамхуърун район экля хъанва. Тебиатдин надир чкайралди, сур тариҳадалди, хуърун майишатдин къулай шартларалди, къегъал рухвайрапдини рушаралди девлетлу и макандиз Самур дередин гевгъер лугъузва. Алай вахтунда районда 33 хъур ава, чкадин агъалийрин квадар 65 агъурдалай алатнава.

Аллагъди захавилелди иер тебиат ганвай Мегъарамхуърун райондин бекратлу чилел 22-сентябрьдиз лишанлу вакъия кыле фена: район арадал атайдалай инхъ 75 йис тамам хъун чехи сувар хъиз къейдна.

Мегъарамхуърун райондин баркалду жемятдиз и юг РД-дин Халкъдин Собранидин Председателдин заместитель Магъмуд Магъмудова, РД-дин милли сијасатдин министрдин сад лагъай заместитель Арсен Магъмудова, РД-дин ФСБ-дин РД-да авай Сергъярин Управлени-

дин Дербентдин къуллугъдин начальник Михаил Поддубныйди, Ленинграддин областдин Тосненский райондин векил Владимир Дернова, РФ-дин УФССП-дин РД-да авай Управленидин рөгъбер Низами Гъалимова, Дербент райондин кылин ве-зиғафар вахтуналди тамамарзавай Фуад Шихиева, “Лезги газетдин” кылин редактор Магъмад Ибрагимова, Каспийск ше-гъердин депутатрин Собранидин предсе-датель Абдулвагид Жаватова, Даҳадаев райондин кылин сад лагъай замести-тель Рамазан Нуъъкъадиева ва масабу-ру мубаракна. Мегъарамхуърунвийрин тіварщихъ тебриқдин тел РФ-дин Госдумадин депутат Абдулгъамид Эмирғам-заевани рекъе тунвай.

Экүнилай гаттунна, райондин культурадин централдин геъенш майдандал хуърун майишатдин сұрсертин мекера, жуъреба-жүре выставкаяр, хуърерин милли майданар ачуҳнавай. Абурувай са тімил яргъа райондин спортшколайра вердишилдер къачузбай жегъилри спортдин ақъажунара иштиракзаявай. “Мегъарамхуърун район” стелладин къаншарда Тагырхуърун-Къазмайрин искуствой-рин мектебда келпазавай аялри юбилейдини раижна.

Ливанрини къульдердайбуру чин гъунарар къалурна. Күд патахъ зурнединни дал-дамдин ван алахъздавай. Са гафуналди, гъинихъ вил вегъетләни, аквазвайбур су-варин яржар тир.

Сядтин 11-даз юбилейдин шадви-лерин кылин пай ачуҳнис талукъарна-вай миракт кылы фена. Сегънездиз Мегъарамхуърун райондин кыил Фарид Агъмевов экъечына. Суварин иштирак-чийрихъ элкъевна, ада вириздан райондин югъ ва 75 йис тамам хъун мубаракна. Вичин раҳунра ада, гъакъыбы рекъе-мар, делилар гъуналди, райондин яша-ишидин, экономикадин, культурадин ва маса хилера къазанмишнавай агалкъунар къейдна, районда инвестицийрин сијасат вилик физвайдакай лагъана. Адан гафа-рай малум хайтал, Мегъарамхуърун райондин мулкарал инвестицийрин са шумуд проект кылиз акъуднава ва и кар давам жезва. Нетижаяр къуналди, райондин кыли вилик тамамарна кланзавай гзаф крат, месэләяр акъвазнавайдини раижна.

“Гзаф квалахар авунва, мадни гзаф хъувуна кланзава. Чакай гъар сада район

▶ 3

Нумрадай къела:

УМУР

Яшайиш - къулайди?..

Гъульел алай шегъер я лагъана, меркезийрин чехи паюнивай аникай менфяят худиз жезвач. Къер, Сулакдилай гаттунна, Каспийск шегъерни кваз, тамамвилелди кылдин ксари, гъелбетда, дапу къалинбуру, жу-гъунра туна, къаравларни куна, масабу-руз къадагъа авунай чкадиз элкъурнава.

▶ 6

ОБЩЕСТВО

Эсер тахъун аламат я...

Ришветар вири больницайра къачузва, рапар, дарманар начагъбурун гъисабдай жезва, ришвет таганмаз, больницайра къаткурни ийизвач. Кылин духтурин къайгъусузвал, ришветбазвилиз кыил ягъун себеб яз, духтурдин асулу, намуслу, михъи, пак кеспи виляй, ихтибардай ве-гъенва.

▶ 7

ХУЪРУН МАЙШАТ

Зегъметдин гъунар - цизицПрин бул кулар

Районда кар алай “Нетижалу АПК” проект, гъакын 2020-йисалди хуърун майшат вилик тухуниз талукъа муниципальны комплексын программая кардик ква. Ида районда узъумчывал вилик тухуниз екедаказ күмек гузва, - лугъузва райондин кыил Нариман Абдулмуталибова..

▶ 8

САГЪЛАМВАЛ

Азар сагъардалди адан вилик пад къун регъят я

Дагъустандин здравоохраненидин министрстводин делилрал асаслу яз, азарриз акси рапар ягъунакай кыил къакъудунихъ галаз алакъалу яз Республика ярар, коклюш, краснуха ва паротит азарри кыил хажнавайдакай алай йисуз чна са шумуда агъалияр хабардарнай.

▶ 9

МЕДЕНИЯТ

Ша хуън чи тарих!

Тебиатдин гүзел маканра ял ядай къевалер эцигна, къеви низам-къайдани худайвална, анриз паталай инсанар желбай-та, абуруз чи тебиатдин гүзелвилер, гъавадин ва маса къулайвилер, тарихдин ва архитектурадин памятникрин надирвал къалурайта, гзафбуру гъейранвалдай. Атана, акуна, чи гүзел чкайр беген-миши хъайибуру чипхъ галаз мад ва мад چийи ксариз теклифда.

▶ 10

ХАБАРАР

Машгъур карчийрин жергеда

“Метафраксди” регионда яшайишдин, медениятдин, образованидин ва спортдин проектиз күмекзаява. Йисан къене и тешкилдели миллионралди пулар мергъяматлувилин рекъе харжзаява.

▶ 12

Парламентди тереф хвена

ЧИ МУХБИР

25-сентябрдиз Дагъустандин Халкъдин Собрание Республикин Гъкуматдин Председателдин везифаир вахтуналди тамамарзазав хайи, 40 йисан яшда авай Артем Здунов региондин Гъкуматдин къилин къуллугъдал тайнарунин меслятдал атана.

Сессияда иштиракзазав хайи 77 депутатдик 75 депутатдии Премьер-министрдие адан кандидатура тестикъарун патал сесергана. Дагъустандин парламентдих вири 93 депутат ава.

“Артем Здунов Россиянин Президентдин кадрийрин резервда сифтечъян чайрал алай бурукай сад тир. Ам чи регионда къалахунин фикирдал атана. Им ада къанажагълудаказ авур кар я. Касди вичин вири умъурда дегишвал туна. Чи къведенни къалахунин тегъер ухшарди я. Чун жуъреба-жуърбур я, чна гъужетарни иизива, инсанрих газа къалахунин къайдайрап тълтайла, түш тахъуарни жезва. Амма, за фикирзазайвал, икъ хын Дагъуст-

тан патал газа итижлуни я, менфялтлуни”, - лагъана сессия кыле физвай чавуз Дагъустандин рөгъбер Владимир Васильева. Ада алаба хъувурвал, “кадрийриз талукъ месэлэяр гъялдай чавуз я милли, я маса гъич са жуърединни принципрал гъич садрани амал ийидач”. “Чаз чун гъикъ виллик фин лазим ята, лап хъсандаказ чизва, амма вири проектар къилиз акъудунин карда, гъурметлу депутаттар, күп патайни күмек герек я”, - лагъана А.Здунова, парламентдих элкъвена.

Дагъустандин Кыил Владимир Васильева 25-сентябрдиз Гъкуматдин Председателдин къуллугъдал тайнарун патал республикадин Халкъдин Собранидин виллик Артем Здунован кандидатура эцигна.

9-сентябрдиз, Дагъустандин Къилин къуллугъдал Владимир Васильев хягъядалай гъгуънлиз, кыле А.Здунов 7-февралдилай иныхъ аваз хайи республикадин Гъкумат, законодательстводин нормайрал асаслу яз, отставкадиз фена. Гъа са вахтунда В.Васильева гъкуматдиз адан цийи состав арадал гъидалди вичин хиве авай везифаир давамарун теклифна.

Дагъустан Республикадин Гъкуматдин Председателдин гъакъиндай
**Дагъустан Республикадин Къилин
УКАЗ**

1. Дагъустан Республикадин Конституциядип 78-статьядин 1-пунктунал асаслу яз, ЗДУНОВ Артем Алексеевич Дагъустан Республикадин Гъкуматдин Председателвиле тайнари.

2. И Указ вичел къул чуугур йикъалай къуватда гъатзава.

Дагъустан Республикадин Кыил

Махачкъала шегъер, 2018-йисан 25-сентябрь, №105

Дагъустандин премьер-министрдин гъакъиндай

Артем ЗДУНОВ 1978-йисан 18-майдиз Казанда дидедиз хъана. Ада Казандин финансиринни экономический институтда къелна, ам экономикадин илимринг кандидат я. 2010-йисалай ам Татарстандин экономикадин министрдин заместитель тир, 2014-йисалай ам гъа и министрстводин кыле хъана. 2018-йисан 7-февралдилай А.Здунова Дагъустандин Гъкуматдин Председателдин везифаир вахтуналди тамамарзавай.

Хуърериз къалахал рекъе твада

Гъазурайди - Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Алатай саласа юкъуз Республикадин Гъкуматдин Председатель Артём Здунова региондин парламентдин сессиядадал хабар гайивал, Дагъустандин Гъкуматдин “Земский духтур” программадин сергъятра аваз алай ишисуз 230 духтур къалахал къабулун пландик кутунва...

- “Земский духтур” программадин сергъятра аваз алай ишисуз 230 духтур хуърун чайкъиз къалахал рекъе твада, амма им, гъелбетда, лазим къадар туш, - лагъана А.Здунова. - Алай вахтунда чна государство-дин программадин бинедаллаз жельил пешекарар хуърун чайкъиз къалахал фин гъикъашкъиламиштатла, гъадакай, абуру гележег-да къуллугъдин рекъяй хаж жедай мумкин-вилерин гъавурда тункай фикирзазава. Идалай гъейри, мумкин я абуру, ординатурадиз гъахъдайлани, артуханвал жеда. Чун къалах фикир жепбадай ииз алахъда, - алаба хъувуна Гъкуматдин къили.

Республикадин здравоохраненидин министрстводин делилтрапди, регионда винидих тъвар къунвай программадин иштиракчияр хжайла, иллаки гуттъю хилен пешейрин иесийриз, абуру арадай яз “Тади кумекдин” духтурриз, неонатологриз, рентгенологриз... артух фикир гана.

Чна вилликдай хабар гайивал, “Земский духтур” программадай Дагъустанда 2012-йисалай иныхъ саки 900 духтур къалахадив эгечъна. Абурукай гъар сада са миллион манатдин къадарда аваз кумекдин (подъемные) пул къачуна. Софинансирование патал республикадин бюджетдай пулар чара авунвачирилля, 2014 ва 2015-йисара регионда и программади къалахнан.

Региондин здравоохраненидин министрстводин делилтрапди, 2017-йисуз “Земский духтур” программадай Дагъустандин хуърерин чайра 245 жегъиль духтур къалахадив эгечъна. И программа къилиз ақъудуни кадрийрин жигъетдай къитвал алуддай ва хуърерин агъалийриз медицинадин кумекдин ери хъсанардай мумкинвал гузва.

Халкъдин дипломатия - кардик Алакъаяр гегъеншарзава

Мизамудин МАГЬМУДОВ

Эхириджи са шумуд ишисуз Дагъустандин халкъари Садвиллин югъ еке гъевесдивди, ашкъидивди къейдзава. Бубайрин девирра пара хъсан адедиз элкъвей хванахавали алай девирда цийи умъур кутазва. Исалай-суз журеба-жуъре миллтрин газа векилри, гадайри ва рушари чин къисметар садзава, хизанар арадал гъизва. Идан гъакъындай чи хуърера пайда жезвай цийи сусари шагъидвалзава.

Алатай ваца “ЛГ”-ди (№ 34) аварвиринни лезгийрин арада дуствиликай, къакъан Ботлих районда Сулейман-Стальский райондин векилар гъикъ къабулнайтла, гъадакай къевенай. Мукъвара,

ва Цийи Макъарин хуърун школадин руководстводи багъа мугъманрихъ галаз мукъувай таниш хуунин гуърьуш тешкилна. Шад миракатда школадин директор Ж.Абасовади, шаир ва журналист Ш.Шабатова, райондин ТВ-дин къуллугъччири, школадин 11-классрин аялри ва муаллими иштиракна. Инал къве патан векилрини чи халкъарин арада авай дуствиликай, ам мадни мягъкемарункай лагъана, тарихдин деринриз эвичъна, чун сад ийизвай вакъаяр рикъел хана.

Къват! хъанвайбуру Ш.Шабатован Дагъларин улкведин халкъарин дуствилиз талукъ субъвет еке хушвиллди къабулна. Миракатдал чи халкъдин дипломатиядиз талукъ, Къасумхуърун ТВ-ди түккүрнавай лентни сифте яз къалурна.

21-23- сентябрдин йикъара, Ботлих райондин векилар, кыле МВД-дин запасда авай полковник Камил Мегъамедов аваз, чна лезги чилел къабулна.

Мугъманрин арада МЧС-дин Ботлих райондин управленидин къуллугъччи Абдулгъамид Аминов, Ботлих хуърун администрациядип вилликан къил, гила КЦСОН-дин директор Мегъамедрасул Османов ва социалны къуллугъдин пешекар Агъмаднаби Мегъамедов аваз.

Мугъманар макъави, МВД-дин къенепатан къарин къуллугъдин запасда авай полковник Магъсуб Магъмудова ва Цийи Макъарин агъалийри хушвиллди къабулна. Хванахавалин алакъаяр гегъеншарун, абуру райондин дережадиз хажакун патал зегъмет чуугазвай М.Магъмудова

Гуърушдин эхирдай аварвийрин векил Мегъамедрасул Османова чеб Цийи Макъарин муаллимирин ва школьникрин десте къабулз гъазур тирдакай ва и кар патал вири шартар авайдакай малумарна. Дуствилин гуърушдин эхирдай цийи дустари рикъел аламукъдай шикилар яна.

Гуърьунлай, мугъманриз лезги чилин, Сулейман-Стальский, Хив райондин төбиятдин гуърчег пиллер къалурна.

Ахпа аварвай дустар лезги са шумуд хизандын хъана, чи адетрихъ, къилихърихъ ва түльрихъ газа мукъувай таниш хъана. Арадал атанвай хванахавалин гъакъиндай дуствилин гуърушдин эхирдай цийи дустари рикъел аламукъдай шикилар яна.

Къуллугъдикай азадна

ЧИ МУХБИР

22-сентябрдиз къанун-къайдада хуъдай органрин къуллугъччири, къуллугъдин векилвилерин сергъятрай экъечунаш шак финансади, Дагъустан Республикадин Администрациядип Руководителдин заместитель Исмаил Эфендиев къуна. Идан гъакъиндай “Лезги газетдиз” райондин къанун-къайдада хуъдай органра авай чешмеди хабар гана.

“Ам къе къуна, РФ-дин УК-дин “Къуллугъдин векилвилерин сергъятрай экъечунаш” статьядай адалай уголовный дело къарагъарнава. Адан кабинетда ва къвале тайин серенжемар, гъа гъисабдай къекъунийн серенжемар, кыле тухузва”, - лагъана агентстводин векилди.

Ада баян хайвал, дело вичин сергъятра аваз республикадин вилликан вице-премьер Рамазан Алиев къур хътин агъвалидатихъ газа алакъалу яз къарагъарнава. 23-сентябрдиз Махачкъаладин Советский райондин судди къуллугъдин векилвилерин сергъятрай экъечунаш шак фена къунвай Дагъустандин Къилин ва Гъкуматдин Администрациядип Руководителдин заместитель Исмаил Эфендиев къуллугъдикай азадна. Идан гъакъиндай “Лезги газетдиз” Дагъустандин Къилин ва Гъкуматдин Администрациядип информационный политикадин реекъяя управленидай хабар гана.

“Исмаил Эфендиев Дагъустандин Къилин ва Гъкуматдин Администрациядип Руководителдин заместителдин къуллугъдикай азаднава. Идан гъакъиндай Указдал къе республикадин Къилин къул чуугуна”, - лагъана управленидиди векилди.

1 ◀

вилик финик пай кутунихъ еке метлеб ава. Чна пары къени чилел ульмур къиле тухузва. Чун и чилиз вафалу хъана, ам генани аваданлуу ва девлеттуу ийиз алахъна кланда. Халкъдихъ ихтиин камаллу мисал ава: "Алатай вахтар чириун, къенин югъ ва гележег яратмишун герек я", - лагъана Фарид Агъмедова.

Мегъарамдухурун райондин агъалийриз сувар Дагъустандин Кыл Владимир Васильеван ва РД-

и терефар генани мягъкем хъун алхишина.

Мярекатдин сергъятра аваз лишанлу мад са вакъия къиле фена: Мегъарамдухурун райондин кыл Фарид Агъмедова ва Урусатдин кеферпата авай Карелия Республикадин Суоярвский райондин администрациядин кыл Олег Болгова, къве районди, хванахавилин икърадин сергъятра аваз, гележекда амадагилин алакъаяр хъудайди тестикъарзай документдал къулар чыгуна.

Олег Болгова лагъана: «Суоярвский район, Мегъарамдухурун район хызыз, часпардал ала. Сад - Азербайжандыхъ, садни - Финляндиядыхъ галаз. Урусатдин къиблепатани кеферпата авай чи районар гзаф краа сад-садаз ухшар я...».

Мярекат физвай чавуз Фарид Агъмедова Мегъарамдухурун район вилик финик лайихлу пай кутунвай са жерге юлдашрив наградаир вахкана.

Гүйгүйнлай сэргье манияр лугъудайбурунни къульдердайбурун ихтиядра тұна. И юкүз ина «Самурдин зул» лишандик кваз Дағъустандин халкъдин яратмишунрин фестиваль къиле фена. Ана Ахчегъ, Акуша, Табасаран, Сулейман-Стальский, Кызылар, Хунзах, Сергоқала, Къаякент, Новолак, Дербент районин ва Кызылар, Дағъустандин Огни, Дербент шеңберринг яратмишунардайбурун коллективири иштиракна.

Суварин мұгъманар хуърун майишатдин мекерадихъ, выставкайрихъ галаз мұккүвай таниш хъа-

Мегъарамдухурун райондин юбилейдиз талукъ мярекатар геждалди давам хъана

дин Халкъдин Собранидин Председатель Хизри Шихсаидован патай - Магъмуд Магъмудова, РД-дин милли сиясатдин министерстводин патай Арсен Магъмудова мубаракна. А.Магъмудова гъакын Фарид Агъмедов министерстводин гъурметдин "За мир и согласие" знаки вахкана. Министрдин садлагъай заместителди къейд авурувал, гъар са регион яшайишинни экономикадин рекъяя вилик финин бинеда ислягъывал, дурумлувал ва милләттин дүстүрлүк ава. Ада Мегъарамдухурун района кар алай

Фарид Агъмедован гафаради, күулар чыгуунвай икъарди Мегъарамдухурун район яшайишинни экономикадин жиынетдай вилик финиз таъсирида. "Текрибади къалурзайвал, маса регионрихъ галаз алакъаяр хъунаройондин мумкинверлерин сергъятар мадни гөнешарзава", - къейдна ада.

Гаф кватай чкадал лагъана кланда, Мегъарамдухурун районди Ленинграддин областдин Тосненский райондыхъ галаз жуъребажуыре рекъерай амадагилин алакъаяр хъуз са шумуд яис я.

на, хуърерин милли майданрал фена, лезги халкъдин милли хүрекрекиада дадишина, манийрихъни авазрихъ яб акална, къульерна. Урусатдин сергъятар хъудайбурун Мегъарамдухурун районда авай отделенидин векилри дявединни чүздүн шарттарин кухня ачуҳнавай ва гъевес авай гъар садаз аскерринг түнүрин дадгыхътнди ятла чирдай мумкинвал авай.

Юбилейдиз талукъарнавай мярекатар геждалди давам хъана. Абүр ийифиз Мегъарамдухурун цавуз салютар ахъяналди акъалтарна.

Сулайман ПАШАЕВ

Мегъарамдухурун райондин юбилейдиз!

Къулан вацун къерехдаллай,
Лап шеңгердиз ухшар авай,
75 яшар авай
Адлу я тұвар, Мегъарамдухурур!

Гъар жуъредин бағылар авай,
Бул беғъердин салар авай,
Зөгъиметкешар халкъар авай
Беғъемар кар, Мегъарамдухурур!

Райондин тұвар вине ава,
Вилик фидай бине ава,
Ваз къузани гүнне ава,
Ала хыз зар, Мегъарамдухурур!

Баркаллу халкъ я ви девлем,
Гъукуматди гана къимет,
Гъил-гъилевай гъар са милләт
Хъана дустар, Мегъарамдухурур!

Орденарин сағыб Эмир,
Жепилни я зурба шаир,
Зара вахни, шаксуз, магъир
Ви къеъалар, Мегъарамдухурур!

Бул беғъерар битмишазай,
Берекатар ахмишазай,
Шад межлисар къурмишазай
Макан я вун, Мегъарамдухурур!

Етим Эминан - 180 йис

Кызтумум

Алейхалум

Нинхалум

Шагълаз

Шагънесиб

Шаирдин ирссагыбар...

Мердали ЖАЛИЛОВ

Чи чехи классикрикай рахадайла, адег яз, абурун ирсиникай - къье на, лагъана, чапдиз акъатна, чав ахгакънавай затларикай - эсеррикай ихтилат фида.

Бес чипин яшар 100-200-300 йисарив агакънавай векилрихъ чи девирда абурун сихилрин (бубайрин, дидейрин) са гъихътин ятла хилер-путар, бертер, дувулар амачни?

Суал регъяди хъиз аквада. Гъакъикъат-да чаз абурун ирссагыбирикай, вужар аматла, ни гъихътин рехъ хъянатла, гъыкъ абуру чи чеб гъиссаватла, тымил чида. Я туш, парбурукай ерли хабар авач.

Етим Эминахъ (Мегъамед-Эминахъ) рухвайар хъанач - кысметди ганач. Бес Эминан рушарин кысмет гъихътинди хъана? Чехи ва улу-бубайрин ивидикай пай агакъайбур, рушар ятлани, Эминан ирсиниз абуру гъикъван вафалу, мукъва ятла? Им, зи фикирдалди,

шайрдин ирссагыбрын "тарцин" хилер-путар къалурзаяв, чи туъкъурнавай схемани (шикилда) гвай.

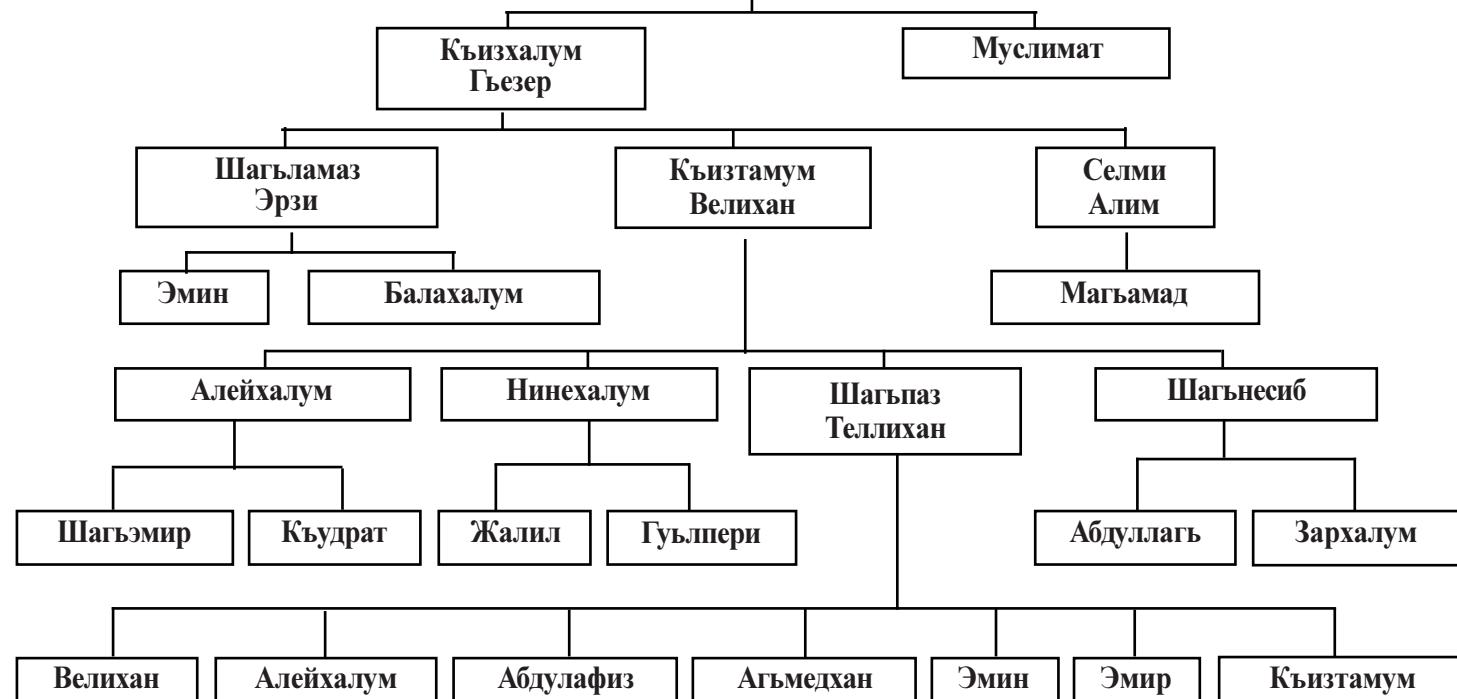
Чун гъавурда акъурвал, абуру чехи шаирдин руш Къизхалумалай гүгъульни дүньядал атанвай вад лагъай кларцин векилар-шаирдин штулар я. Абурун сүгъбетрини, гъянвай шикилтрини, чипин къайгъударвилини, шак алачиз, чак и материалар гъазурдай ва келзаябуюрув агакъардай ашкын-гъевес кутуна.

Икъ, чна мугъманриз яб гузва, гъэр са тъвар ва делил Велихананни Алейхалуман мецелай къиенва. Шикиларни гъабуру лагъай къайдада эцигнава.

Эмин хътин улу-бубаяр хъайи рухвайарни рушар бахтлубур я. Дамахдай кар ам я хъи, халъди шаир рикъелай алудавач, адан ирсиниз мукъва жез алахъзава.

Гъилевай яис Сулейман-Стальский районда Эминанди яз малумарун еке инсанпесевилин ва ватанпересвилин дережаяр къалурзаяв ярж хъиз къабулиз жеда.

Мегъамед-Эмин Севзиханан хва
Түкэзбан

къетлен тереф, яргъалди ва мукъуфдивди ахтармишна, къенин ва къvezмай несилизни раижна кланзаяв тариҳдин месэля я.

Чаз чи Кыулан вацл чехиди яз чида. Амма ада кыл гъи муркъларилай, гъи чуарарилай, рагарилай, булахрилай къаҷузватла? Адан гъайбат, къенивал, гурлувал, эбединал гъыкъ арадал къаҷузватла, гъихътин къуватри ам хъузватла?.. Чехи шаирарни гъахътин эбедин

вал ганвай вацлар хъиз я. Етим Эмин лагъайтла, а лезги "вацларик" виридалайни гужлуди, истеклуди, муракабди, чи миллетдин тъвар эбеди ийизвайди хунал гъыкъ дамаҳда!

Амма чидани чаз ам гъакъван хъсандиз?..

Кысметдай хъиз, чи патав редакциядиз Белих поселокдай ийкъара къве кас атана: вахни стха Алейхалумва Велихан ВЕЛИХАНОВАР. Абурув самбар шикиларни чехи

Эминан йис вири Дағъустанда къейд авуниз лайихлу месэля я. Юбилей, белки, гъакъ къейдин ийин.

* * *

Велихан ВЕЛИХАНОВ:

- Чаз, шаирдин руш Къизхалуман терефдай штулриз, и шикилар фадлай раиж ийиз кланзаяв, а мумкинвал гила хъана. Схема күлил ква.

Етим Эминан биографиядиган тымил чизвай чинар ва мукъва-қылийрин несилизни кысметтар гъыкъ хъанатла чириныхъ къанихбур, чаз чиз, тымил авач.

Эмин (Мегъамед-Эмин-Севзиханан хва), тариҳда гъатнавайдал, къеанви Хожа эфендидин руш Түкэзбанал эвлениши хъана. Абурухъ къве руш авай: Къизхалумни Муслимат. Чи чехи баде, шаирдин руш Къизхалум кысметди Ахнигиз (Курагъ район) акъудна. Гъезер лугъудай касдиҳъ галаз санал хизанда пуд велед хъана: Шагъламаз, Къизтумум, Селми.

Шагъламаз чи хуърай (Ахнигай), Мигъялийирин тухумдикай тир Эрзи тухвана. Абурухъ къве аял - хва Эмин ва руш Балахалум хъана. Гъайиф хъи, аялар чехи жедалди, дидени буза (Эрзини Шагъламаз) рагъметдиз фена. Етимар хуын ва абуру квачел акъалдарун Шагъламазан вах Къистумума (зи бадеди) вичин хивез къачуна.

Балахалум чехи хъана, Самурдиз гъульзаяв тухвана. Амма велед - аял жедалди ам арандин гъавадив вердиш хъанач. Цаяр ата-

Къизхалуман руш Селмидин хва Магъамадан буба Алим ва свас Нина

Веревирдер

Яшайиш - къулайди?..

Мердали ЖАЛИЛОВ, литературадин
отделдин редактор

Чан алай гъар са за-
туниз къулайвилыхъ гел-
къүн хас я. Чилер зурза-
дайдакай, маса мусибатар
хуңайкай виридалайни ви-
лик чилин гъашаратризни
гъайванриз хабар жеда,
абур къулай чка жагъуру-
нин ѿрекатрив эгечда.

Бес инсанар?.. Чи умурда кылеле физ-
вай бязи крат акулра, акъл жезва хы, акъван
зурба мефтилер ганвай инсанриз яшайишдин
(яшамиш хуңин) къулайвал вуч ята, ерли
чидач... Къакъан дагъдин хуъреваз, сада ви-
чин хипер язвай кун патав гвай къуншидин
дакларрин клане ачууда. Сада вичин салан
къен са чиллин артухарун патал жемят физ-
вай рехъ гуттуба идида. Пуд лагъайда ви къа-
лерин вилик пад вичин пуд гъавайралди се-
риндик кутада... Патъ, авай къван чурувилер,
напаквилер, пехилвилер вуч я!

Шеърра ихтиин зидвилер, такланвилер,
сада масадакай атлана, къакъудуна, азгун-
вилер мадни гзаф гъалтда. И жигъетдай чи
меркез Махачкъала вирибурулай вилик фен-
вайди хыз я. Къулайвилер артухарункай,
паркар, багълар, майданар, куычяр, гъятар
къайдадиз гъунайкай, михивилер хуңайкай
гъакъван гзаф раҳаз, йисалай-суз ина а май-
данар, куңеяр геъенш въя, гуттуба въецил
жезва. Буйнакскийдин, Даҳадаеван, Которован
(гила Къадирован), Батырайян, Ярагъидин, Га-
гаринан, Алиеван, Энгельсан куычярни мад
ва мад проспектар рикъл къеззва. Нефсер
акъван къати я хы, къвалерин гъятара аялар
экечъдай, къугъвадай са майдан, са тадарак,
яшлубур ацуқдай са къусру тазвач.

Икъ чи саки вири паркар (Ленинан комсо-
моддин тъварункъ галай, Афгъанвийрин,
Октябрдин революциядин ва икъ мадни) явш-
яваш цийи мертебайрини шадвилерин залри
“незва”. Гъатта виликан спортдин майданар
хейлин гуттуба хъанва. Тараарин къланлар
кважаизава (“Ленинград” мугъманханадин,
РАН-дин ДНЦ-дин, газетринни журналприн
комплексдин, чи вири больницайрин патарив
гвай чакаяр ва икъ мадни).

Цийиз арадал гъизвай къван магълейира
са тар, са кул-кус акурзувач. Авойбурни трак-
торинни бульдозеррин хура тазвач. Месела,
гъа чи газетринни журналприн комплексдин ви-
лик пад сифте гаражкір вугана, ахпа гъа гъа-
яйтада МФЦ-дин дарамат эцигна. Тараар... Ибур
вири яшайишдин шартлар хъсанарун патал ий-
извай крат я жал?

Къилди къве гаф чи гъульун къер хуси-
ятдиз элкъурнавай тегъердикай. Гъульел
алай шеър я лагъана, меркезвийрин чехи
паюнивай аникай менфят худиз жезвач. Къер,
Сулакдилай гатлунна, Каспийск шеърни кваз,
тамамвиледи къилдин ксари, гъелбетда, да-
лу къалинбуру, жугъунра тұна, къарувуларни
куна, масабуруз къадагъа авунвай чакади
элкъурнава.

Хейлин чакаяр гъульун портуни, къилдин
карханайри (“Дагдизель”, гимияр ремонтдин
завод ва мсб) чипин ихтиядра авайбур яз, мах-
сусдаказ хъзва. Лап чехи пай дұханчайриви
жуъреба-жуъре клубин иесийрив гва. Бязи-
буру, чилер бес тежез, гъульун къене чипин
къелеяр, тавханаяр хажказва! Ял ягъиз, эхъ-
вез, сад-къве къезри къаз клан хъайитла, улакъ
куна, шеърдай экъечъна къанава. Шеърдин
пляж вирибурун күрук квай раттраз ухшар
я. Туристар, мугъманар вуна квел ашукъарда?..

Ак-Гөль, Азарар сағъардай къарадин вир,
Вузовский вир, Турагъан мертебайрин
къвалери, эцигунрин амукъайри, къилдин кса-
рин гъятрини жуғунри “тұнна” къутягъзава.

И вири аламатри республикадин талуқ
тири ведомствоурай, сифте нубатда, зако-
ндар, тлебиат, экология хуңин къурулушривай
гежел вегъез тежер серенжемар къабулун
истемищзава.

Шеърдин администрациядин руковод-
ство, яшайишдин къулугъдай хилерин сагын-

бар са шумудра дегиши хъанатлани, къулайди-
лер артух хъай чка авач.

Меркезда хейлин чкайрал, еке пулар гана,
цин чарчарар (фонтанар) хажна. Садани къва-
лахзамач. Яд авач лагъана ятла?..

Чи къилин къанал - КОР явш-явш къи-
ляй-къилиз къвалеринни гъятрин къаник акат-
зава. Бес чуру къариз къадагъа, сергъятар
авайди тушни?..

Гагъ-гагъ акъл жезва хы, Махачкъала къван
зирзибили къунвай, са къайдани авачиз, къа-
къян къвалерин магълеяр хажказавай, къацу-
вилек магърум шеър Кеферпатаң Кавказ-
да мад авач.

Адаз тарифдин манияр, одаяр къхеиди я.
Зани къхенай... Гила?..

Бес шеър икъ “незвай” къасиз регъувиль-
лин, кичевилин, намуслувилин руть авайди
тушни? Гъа са вахтунда цийи магълейрай къва-
лер (квартираяр), маса гүнин - къачунин рек-
ламарай къалурдайла, ахтын субъъурдин ма-
хар ахъязава хы, пата, яргъа яшамиш жез-
вай къасиз гъа шартлар (къацу паркар, къулай
мыхы гъятар, патав клубар, кинотеатрар,
пляжарин гъавизар, поликлиникарни школа-
яр, аялрин бахчаяр, гаражар, мад ва мад мум-
кинвилер) авайди хъиз жезва.

Гъакъикъат?.. Чун а шартларивай гъелелиг
гзаф яргъа я. Чахъ авай бязи школайри, ме-
села, Редукторный поселокда, 2-3 сменада
къвалахзава, поликлиника - сад, больница -
сад. Аялрин бахчаяр?.. Советтин девирда эци-
гай къвед чида заз. Мад аватла?.. Бес ихтиин
гъаларай гъикъ экъечъда?

Чун рахазвай завалар сад-къве йисуз арад-
дал атайбур туш эхир. Абурук звал чи цийи
“демократрин” дөвирди кутуна. Иллаки чилер,
гъульер, вацлар, мяденар маса гуз, маса къа-
чуз жедай затлариз элкъурайла. Меркездин
чилни, гъульун къерерни, Тарки-Тау дагъдин
ценерни, тамун къаплаларни чехи бизнесдин
мал хъанва, маса гуз, маса къачзува. Къуват-
лубуру абур гъа сифте йисузар чин эменини яз
малумарна. XXI лагъай асиридин “феодалри”
анрал чин яракту къуватарни акъвазарна...

Гилан руководителри и завалрикай шеъ-
рар михунин, анра къулайвилер тунин ве-
зифарай чин хивез къачунвайди аквазва. Гъич
таксайтла, чехи хейлин чиновникар жаваб-
дарвиллиз чуругунва. Амма къайда, къулайди-
лер арадал хүн патал, аквазайвал, сад-къве
йисуз, я са десте руководителарни въя, гзаф
къуватар вирихарни гекер жеда. Са Махач-
къалада, вири жуърейрин законар чуруна, са
ихтияр авачир чкайрал 400-дәв агакъана къа-
къян мертебайрин къвалер эцигнава лугъузва.
Бес хъанвай къван тұквена, барад, дұханар,
ийен клубар, базаяр, шаклу “мугъманхана-
яр”, АЗС-яр, мойкайр вуч я!!! Ихтиин шартлар
са чи региондин (республикадин) въя, лап къи-
лин меркезрани, мертебайрани крат чепелай
аслубурувай гъам камаллуval, гъамни акъал-
тлай уткъемвал, къетивал къалурун истем-
ишзава. Иллаки - законар худай орғанрн
къурулушривай.

Ихтиин гъалар авайвиял чи меркезда мукъ-
вара Россиядин урбанистрин (шегъерар туль-
күрләйбурун) форум эвер ганвай. Гзаф пи-
пплерай чехи архитекторар, дизайнерар, эцигу-
нардайбур, законар худай орғанрн векилар,
муниципалитеттин руководителар санал къватл-
хъана, авай гъалариз вири патарихъай къимет
гана. Цийи хейлин теклифарни, проектарни,
къуватар-такъатарни, мумкиннелерни веревир-
дина. Яшамиш жезвай чкада къулайди тун
умур хуң вири улкъведа лап четин месэлә-
диз элкъенвайди вирибуру къейдна.

Вири халкъ сад хъана, меркез ва маса шеъ-
рар хуңин женгиник (эхъ, женгиник) экечъ
таврутла, чи вилик квай “къванер-завалар”
бажагъат алуудиз жеда...

Махачкъала вичин къетлен шикил, архитек-
тура, гъузел дизайн, гъахътин куычярни май-
данар, памятникар, гъавизар, паркар, багълар
авай, гъам рагъэкъечъдай, гъамни рагъакъидай
патан халкъарин руғъдин ивирад санал алай
чка хъун лазим я. Macakla am, лугъудайвал,
пехърен муг тийидай, я физ, я къекъевез т-
жедай чулав кикъаз элкъведа. Ана яшамиш
гъикъ жеда?..

Мариатдин месэлайрай

Азедин ЭСЕТОВ

И агъвалатар алатай асиридин 80-
йисара хъайibur я. Диде рагъ-
метдиз фена са тымил вахтни арадай
тефенмаз, чи хизан вичин къад йисни
бегъем тахъанвай, мединистутдин
къуд лагъай курс вадралди күтъягъай,
пагъливан хътиң хцикайни магърум хъа-
на. Ам чи юкъван хва тир. И къве къа-
къатуни чун къарсурна, къвале серин-
вал туна. Къве йис къван алатавайтла-
ни, чна, иллаки стхайри, яс чуугун да-
вамарзай.

Къвалин чехибүр са гъихътин ятлани
кар къетдай серенжем къабулуниз
мажбур хъанвай. Чехи хчи мединист-
тутдин эхиримжи курсунан
келзайвай. Адахъ рикъ ацу-
навай руш авайдакайни чаз
фадлай чизвай. Са няниз чна
хизандин арада, са артух ван-
сес алачиз, гъвечи хчин хайи
югъ къейдзайвай. Рухвайрин
дидеди майдандиз чехи
стхадиз меъхъер авуннин месэ-
ла вегъена. Дериндай фикир
гайила, арадал атанвай шарт-
лар им чна гъялна къланзайвай
дүз месэла тирди вирида
къатланвай. Хъяналай рушни,
адан диде-бубани чи меслят-
дал рази хъана...

Ким ва Тамара Османовар

Алцумиз тежедай девлет

Мехъер ийидай залдин къайгъу чу-
гана къланзайвай. А вахтара им четин мес-
эла тир. Меркезда авайди яшайишдин
къулугъдай къвале кардик квай са зал-
тир. Амни вилик-къилик квай хванах-
вайриз бес жезвачир. Гъакъ хъайила, аник
умуд кутун фикирдизни гъизвачир.

... Политехнический университет-
дихъ а вахтара вижевай столовая авай.
Ана чи са таниш хизанди чин рушан
мехъер авурдини чаз чизвай. Ина хоз-
частунин проректорвиле чахъ галаз ду-
ствилин алакъайра авай Мирзамегъ-
медов Алимегъамеда къвалахзайвай.
Чна ам чавай гъялзай тежезвай месэлә-
дин гъавурда туна.

- И чехишин чакай я, дұхтур. Заз
чиз, ада въя лугъуч, - зи гъиликай къу-
на, ада вичихъ галаз зун ректордин къи-
лив тұхвана. Салам гана, кефер-гъалар
хабар къуна, зи дердирикай чир хъай-
ла, ректорди вичи столовая меъхъерар
авун патал въя, студентриз тұльнар гун
патал эцигнавайди я лагъана жаваб
гана. Чаз амукъайди адан патавай, къи-
лер хура туна, ван алачиз гъарда ви-
чин къимет гана, эхкъечуң хъана...

Гила вучда? Рикъел Дагъустандин
статуправлендин начальник, вилик-
дай финансирин министрвал, КПСС-дин
райкомдин сад лагъай секретарвал
авур, Республика къаликайра квай
авай чи дуст Даниял Закержаев патав
фин атана. Ада, хъура-хъура, зун
секинарна. “Ракъунни бетондин
затлар гъазурдай заводдин столовая
ваз бегенмиш ята, чна гъанаг кардик
кутада” лагъана, рахаз-раҳаз, ада Да-
гъустандин эцигнурин управлендин
начальник Селимов Нурагъимеда зен-
гана, зун ъадан патав рекъе туна.

Адан кабинетда мад са жегыл итим
авай. Ам ихтилат физвай заводдин ди-
ректор яз хъана. Ида тапшуруғ къилиз
акъудунки эсилтагъ къил кутазвачир.
Селим Нурагъимедова заводдин дирек-
тордиз эмирна:

“Егер ваз Даниял Закержаев вуж-
ятла чидачтла, вуна планар ацурунин
гъалдикай гъахъ-гъисаб (отчет) гудай-

рихъ къетлен алакъунар жедайди заз
чидай.

- И шеърдин къередиз вун
гынай акъатна, гъурметлу дұхтур?
Хийир хурай, ваз къани-такъан? - зав-
рахадай мумкинвални вугун тавуна,
къуынр къуна, зун вичел чуугуна.

Дүз лагъайтла, заз Ким Заманови-
ча ина къвалахзайвакай даан къул-
угъдикайни чизвачир.

Гудайла, Аллагъди бахт къедай ви-
сал мульгъа эцигда лагъудайвал, Ким Заманови-
чына къвалахзайвакай даан къул-
угъдикайни чизвачир.

- Я къвал къени хъайиди, зун инал
алаz, ви ахтын четин хұтталар вуч
авайди тир? Са фикирни мийир, месэ-
ла гъялун зи хиве ава. Директор-мире-
ктар ваз герек туш, - лагъана, ада вичин
ауахъ гъил зав вугана...

Киши юкъуз Ким Заманови-<br

Ришветбазилиз - женг!

Эсер тахъун аламат я...

Нариман ИБРАГИМОВ

Махачкъаладин 1-нумрадин клинический больницадин виликан кылин дуихтур Межид Алиев къункай гайи хабарди и больницаца чинп азарар сагъар хъувурбур ва ина квалахазавай-бур рази авуна. Кылин дуихтурдид, лутувал ийиз, бюджетдин са шумуд милион манат пулар тъурдакай центральный телеканалрайни лагъана. И кардиз баянтар гудайбур, чинп разивал къалур-зайбур акъван ава хъи, къвале-къвале, къуче-кучеда инсанар сагъар хъийиз-вай идарадин чехидан инсафузвили-кай, марифатсузвили-кай, нефсиникай ихтилат физва.

Чун, са десте итимарни, кылин дуихтурдихъ галаз алакъалу тарашибчи-вилин агъвалатди гъульжетриз акъудна. Сада республикадин шегъеррин ва районрин кылин вири дуихтурар къалахдилай алудна, жавабдарвиллиз чугуна къланзайдакай къетивилледи лагъана. Гыкъл лагъайтла, ришветтар вири больницайра къачузва, рапар, дарманар начагъбурун гъисабдай жезва, ришвет таганмаз, больницайра къат-курни ийизвач. Кылин дуихтурин къайгъусувал, ришветбазилиз кыил ягъун себеб яз, дуихтурдин асуулту, на-муслу, михы, пак кесли виляй, ихти-бардай вегъенва. Инсанриз на-муслувилледи къуллугъда, начагъбур михывилледи са-гъарда лагъана къазай Гип-пократан къинез вафасувал къалурзава.

- Я гадаир, - рахана лап ажууг кваз лакви Юсуп, - эсер тахъун аламат я. Гагъ сад, гагъ масад къазва, дустагъда тваз-ва,amma ришветбази чинп кар давамарзва. Ци чи хтул ру-шаз медицинадин колледжик экечиз къланзай. Аллагъадиз шукур, колледжар меркезда, Каспийскда са шумуд ава. Ида-лай тейери маса хилерин колледжра-ни медсестрайрин отделенияр кардик ква. Валлагъ, гадаир, заз акъванбур авай чал извайди тушир. Зун гъавур-да акъурвал, пул къазанмишдай хъсан рехъ я. Эззаменар вахкудалди вилик къабулдай комиссийрин къваларив къват! хъланвай диде-бубайривай ван хъайивал, колледжик акатун патал 250-300 агъзур манат гана къланзай. Жуван наразивал къалурнатаны, гъавурда авай ксари таъкимарна: "пул та-гайтла, ви хтул акатдайди туш". Абуру лагъайвал хъунни авуна. Эхир чна хтул са колледжин тъакъидихъ къелдай от-деленидик кутуна.

Инлай гульгъунз чи арада кыле фейи ихтилатин мана сад тир: республикада ришветбазилии цукъ акудуунин себебар законри дуъз къвалах тавун, чиновники чеб вири ихтияр авай пачагъяр къун, агъалияя ришвет гуниз мажбурун ва чи инсанарни ришвет гу-нихъ, къачунихъ галаз вердиш хъун я.

Эхъ, вердиш хъун. Гы идарадиз дерди аваз фейитланы, вунгъам гъвччи, гъам чехи чиновники вичелай аслу тиридан гъавурда твазвай. Вичиз къандайвал тахъайтла, кэрни түкъуны тий-дайди къаб алаз ва я ачуудиз лугъуз-вай. Как къланзы таъланз ришвет гуниз мажбур жезвай.

Аялриз бахчада чка жагъурун гъар са диде-буба патал четин месэла я. Анжах са къадар пул харж авурул, аял бахчадиз къабулзавай. Бязи больни-циайра ахътин чуру адет кардик кутун-вай хъи, гъиле-гъил аваз пул ганач хъи, вун я къабулни ийидачир, я палатада ви патав дуихтур, медсестрани къведа-

чи. Пул агакъарна хъи, анжах ахпа сагъар хъийиз гатгумдай.

Мисалар, мисалар... Абур гзаф я. И карда ришвет къачузайбурухъ галаз сад хъиз гъа ришвет гузайбуруни тах-сиркарар я. Са патахъай, са ришветбазилинай наразивалзава, мұкъуп та-хъайтла, ада мадни реекъер ачухзава. Ихътин гъалар гъикъван гъядъа давам хъайтла, ришвет къачузайбурун квадарни гъакъван вахтунда тымил жедач.

Дугъриданни, эсер тахъун аламат я. Килиг гъа, эхиримжи варцара республикадин дережадин лап чехи къуллугърал алай шумуд кас жавабдарвиллиз чугунватла, шумудалай уголовный делояр къарагъарнаватла, шумуд къуллугърекъай азаднаватла, амма чарадан жибиндиз гъиль вегъезвайбур, халкъдин деевлет, бюджетдин пулар чунынъзайбур тымил жезвач.

Эхиримжи къве вацра, тамаш, гъихътин ксар жавабдарвиллиз чугунватла. 17-сентябрьдиз Дагъустандин Верховный судди РД-дин здравоохраненидин виликан министр Танка Ибрагимов закондади къунвайди тестикъар хъувуна. Медицинадин тадаракар, препаратор маса къачудайла, ада 115 млн манат чунынъхна.

Буйнакскдин центральный поликлиникади лицензия авачир коммерциядин организацийдихъ галаз чеб дар-

да коррупциядиз рехъ агалунин везифа эцигнава.

Алай йисан июльдиз Россиядин Федерациядин Президент Дагъустан Республикадин Кыл Владимир Васильевахъ галаз гуруышмиш хъанай. республикадин экономикадиз, яшайишдиз, культурадиз ва маса хилериз талукъ месэлайрикай сұбыбет къилем фенай. Гуруышдин вахтунда республикада квайды тунайкайни ихтилат кватнай. Ида талукъ яз В. Васильева лагъанай: "Алай вахтунда чна чиновникрин жергеяр михы ийизва. Күнне Генпрокуратурадиз тапшурған ганай. Са дестеди, 48 прокурорди, чина къвалахна, абуру 200-далай виниз къанунсузвилер дүздад ақвудна. Интересрин чурынгъа арадат атунай, хархиярин доходар сад-садахъ галаз күн тавунай, прокуратурадин материалрап аласлу яз, са къадар ксар низамдин рекъяй жавабдарвиллиз чугуна..."

Москвадай хтайла, В. Васильева го-сударстводин властдин органын руководителрингиз иштираквал аваз къилем тухай совещанидал малумарнай: "За кардад, бизнесдад машгъул вирида налогар гун меслятзава. Чаз лазимдиз "ацу-къарнавайбурун" къадар туш, чна Дагъустандин халкъдив централдай рекъе твазвай ва ина къват! завай вири такъатар тамамвилледи агакъай гъалар арадал гъана къанда: аялар, яшлубур, дишегълияр патал. Гъа и къвалах чна авуна къанда. Бюджетдай чара ийизвай пулдин таъкъарни инсанрив агакъарун ва абуру адеддин инсандин умумурда хъсанвилихъ дегишишил тун иллаки вожиблу я".

Коррупциядин алакъайри улькведиз еке зиянр гузва. И кар гысаба къуна, РД-дин Президентди улькведа коррупциядиз акси къвалах мадни активламишун патал махсус Указ къабулнава. Коррупциядихъ галаз женг чугункай, тамамвилледи налогар къватуникай, республикадин экономикадиз гъалар хъсанарнайки ийикъара РД-дин Гукуматдин Председатель Дмитрий Медведев РД-дин Кыл Владимир Васильев къабулайланы ихтилат фена. Кылди къацуртла, Д. Медведев лагъанай: "Дагъустандин экономикада "рехи, рагъул" зонади еке чка къазва. Авайвал лагъайтла, улькведен маса регионрив гекъигайла, - хейлин еке чка. Коррупциядихъ галаз женг чугуни республикадин бюджетдиз алаба пулар гъиди".

Са рахунни алачиз. Эхиримжи ийисар республикадин бюджетдай, федеральный бюджетдай жуъреба-жүре программайриз, проектрекъайзай пуларикай миллиардралди чунынъхун адедиз элкъиенвай. Ихътин къланунсузвилерин вилик пад къадайбурни авачир. Гъавилляя тарашибийр иштиякъарни ийкъалай-къуз ачу жезвач.

Федеральный антимонопольный къуллугъдин руководителдин заместиель Андрей Цариковскийди тестикъарзайвал, Дагъустанда картельный меслятдалди пулар чунынъзайвай дүшшүшар гзаф ава. "Чун гыниси фенатла-ни, я ачуудиз тарашибай картель, я картелдин жуъре жағызывай. За фикр-зайвал, республикада кыле тухуз-вай торгрин 10-далай 30 процентдив агакъана крар "рехи, рагъул" зонадик акатзава. Малум тирвал, ФАС-дин пешекарри Дагъустанда картелдин къве меслятвал (здравоохранениди ва реекъер түкъурудай хиле) дүздад ақ-удна. Абуру законсуздакас 25 миллиард манатдин кылиз яд чимна.

Гила ихътин лутурикай реекъер агал-зава лагъайтла, жеда.

Азад АБАДОВ

Дагъустан Республика фадлай дотацийрал алайди къе садазни сир яз амач. Эхиримжи ийисара ада регъбервал гайи инсанар фад-фад дегиши хъана. Республикадин экономика пайгарди авун патал абу налогар къватунин месэла хъсанариз алахъна. Гъайиф хъи, виле акъадай хътиң дегишишил арадал атанач.

Алай вахтундани республикада налогар къват-завай тъалдилай я чадин гъакимар, я Россиядин Федерациядин Президент, я РФ-дин Гукумат рази туш. Цинин сад лагъай кварталда налогар гана къанзай юридический идарайрал ва агъалирал 6 миллиард манат бурж алай. Гилани аттимил въз, гзаф хъанва.

Са шумуд гъафте вилик видеоконференциядин сергъятта аваз РД-дин Кыл В. Васильев республикадин муниципалитетрин руководителрингиз галаз ра-хана ва ада налогар къватуниз талукъ яз къейдна: "Масадан гысабдай яшамиш хъун ва ахпа ваз күмек авун гүзетун герексуз кар я. Гъар са руководитель идан гъавурда гъатна къанда. Яргъал алач, чна инлай къулухъ гъар са руководителдиз ада вич алай чекадал ийизвай къвалахдиз, гъа гысабдай яз налогар къват-завай гъалдиз килигна къимет гуда".

Дегишивал тваз

алахънава

Са рахунни алач, шегъеррин, районрин муниципалитетиз, федеральный къуллугъдин региональный идарайриз, къайдар хъдай органын отделенийриз регъбервал гузай ксарихъ налогар къватунин гъал хъсанардай мумкиншил аба. Гъайиф хъи, абу налогар къадик кутазвач. Гъар са шегъерда, районда, талукъ органра регистрация тавуна, карчивилел, гъвччи бизнесдад машгъул жезвай цудралди, вишералди инсанар, фирмаяр ва маса идарайр ава. Абуру, ийисарлди налогар гун тийиз, къвалахни ийизва. Ихътин карханайрик, идарайрик базаар, банкетдин залар, ресторанар, АЗС-ар ва масабур акатзава.

И муквара талукъ идарайрин пешекарри ва администрациядин работники Дербент шегъерда кардик квай базаар, АЗС-ар, банкетдин залар ахтар-мишна. Малум хъайвал, документра гъар са АЗС-да ва банкетдин залда сад-къве касди къвалахзавайди яз къалурнава. Гъакъытатда лагъайтла, анра чинп кардал цудралди инсанар машгъул я. Абурулай карханайрин руководителри налогарни гузвач. Базарранни регистрация тавуна къвалахзавай инсанар ава.

Махачкъалада налогар гун тийизвайбурухъ галаз женг чугвадай цийи къайдадал элячынава. РД-дин МВД-дин, налогрин къуллугъдин работники, приставри санал шегъердин къучайра рейдар тешилзава, налогрин бурж алай ксар жағыуриз, абу бурж алу-дуниз мажбурзава. Икъл, са юкъуз рейддин иштиракчириз республикадин бюджетдиз 300 агъзур манат хканна. Налогрин бурж алайбурулай 100 истемишун къхена.

Дагъустандин Огни шегъердин налогар къватунин месэла тарифдай гъалда ава. Муквара хъай ведомствоирин уртак комиссиядин заседанидал къейд авурувал, налогар къватунин планар тамамарун патал къети серенжемар къабулун лазим я. Шегъердин талукъ органра регистрация тавуна, бизнесдад, карчывилел машгъул жезвай ва налогар гунигай къил къакъудзавай ксар дүздад акудун патал полициядин къуллугъчияр, налогрин къуллугъдин инспекторар ва администрациядин работникар галаз муквальмукваль рейдер тухун хийирлү я. Гъа са вахтунда, гъар са гъаятдиз физ, шегъерэльлияр квел машгъул ятла, абуру гъина къвалахзаватла чирунни герек я.

Гъа ихътин гъалар Дербент районын талукъ я. 2018-йисан 1-сентябрдин делилграйди, районда саки 5 миллиард манатдин налогар къватнава. Райондин администрациядин къилин заместитель С. Бабаев нубатдин совещанидал къейд авурувал, налогар тамамвилледи къват! тийизвай хъурерин, идарайрин работниклиз талукъ яз къети серенжемар къабулда.

Инвестпроектар

“Дербент-Агро” ООО-дин рабочий Г.Къурбановади ципицлар атлаузва

Зегъметдин гъунар - ципицлрин бул кулар

Хазран КЬАСУМОВ

Яваш-явш зул тамамилелди вичин ихтиядра гъатзава. Ида хуърун майишатдин карханайрин, лежбервиллинни фермервиллин майишатрин, арендаторин къайгъуярни артухарзана. Кылди къачуртла, абурун вилик аллатай йисан зулалай эгечина чуугур дурумлу зегъметди арадал гъанвай бегъер къватл хъувунин везифа акъвазнава.

И икъара Сулейман-Стальский райондин кыл Нариман Абдулмуталибовахъ, хуърун майишатдин ва сүрсетдин управленин начальник Мегъамедзагыйд Бабаевахъ галаз чун хуърун майишатдин са шумуд карханадиз фена, анра ципицлар къватл хъувунин къвалахар кыле физвай гъалдихъ галаз таниш хъана.

- Узъумчывал райондин экономикадин кылин хилеркай сад я, - лугъузва М.Бабаева. - Районда узъумлухрин майданар къвердавай гегъенш жезва, гъар йисуз 70-80 гектар жегъиль узъумлухар бегъердал къвезва. И кар себеб яз, районда къватл хъийизвай ципицлрин къадарни артух жезва. Мисал яз, 2016-йисуз - 8250, 2017-йисуз 10600 тонн ципицлар къватл хъувуна. Ци 11000 тондилай виниз бегъер къватл хъувунин везифа вилик эцигнава.

Районда хуърун майишатдин карханайрихъ - 1400 гектар, кылдин касарин күмекчи майишатрихъни 240 гектар узъумлухар ава. 1640 гектардикай 850 гектар бегъердал атанвайбур, амайбурни жегъиль узъумлухар я.

Сифтедай райондин гъакимар Даркүш - Къазмайрин мулкунал алай “Гульгери ваци” ООО-дин узъумлухрэз фена. Анра авай миҳывал, къайда ва төгъенгрик дигмиш хъанвай ракынин кагърабайрин бул бегъер акурла, гүльгүль шад жезва.

Малум хъайивал, ООО-да, Италиядай ва Сербиядай гъанвай чубукар цана, вижевай узъумлух арадал гъанва. Ина чи патара фадлай цан тийизвай, гъа са вахтунда чи шартлар хъсан бегъер гузвой, инсан патал газа менфятул тир, хъсан еридин “Лацу ципиц”, “Нарма” сортарин ципицлар гъасилзана.

Карханада ципицлар атланал 100-лай виниз рабочияр ва механизаторар машгүль. Абурукай гъар сада, зегъметдин гъакъи яз, йикъа 1000-1200 манат пул къачузва.

Карханада гъасилнавай ципицлрин шинвал 21-22 процент я, абурун гъар са килограмм 20-22 манатдай Дербентдин чехиринни конъякрин заводдиз вахкузва.

“Гульгери ваци” ООО-да рабочийри аттай ципицлар машинидиз ичирзава

“Гульгери ваци” ООО-да гъар са гектардай юкъван гъисабдалди, 120-130 центнер ципицлар вахчуза. Им республикада хъсан нетижайрикай сад я.

Даркүш-Къазмайрин хуърун къаншарда, “Кавказ” федеральный шефредин мутьку пата, мад са кархана - “Зардиян” ООО кардик ква. Вичихъ 500 гектардилай виниз чилин мулк авай и кархана газа хилеринди я. Ина 150 гектарда узъумлухарни ава. Ана сезондин вахтунда вишелай виниз рабочийри, механизаторри, йисан амай вахтунда 50 касди къвалахаза.

Карханадихъ машиниринни тракторрин парк, чуъхверрин, шефтелийрин, хутарин ва хъархъун багъларни ава. И икъара вири къуватар ципицлар вахтунда ва пучвилер авачиз къватл хъувунал желбнава.

- Квез аквазва хъи, ципицлрин тарифдин бегъер агакънава, - лугъузва “Зардиян” ООО-дин генеральный директор Къазихан Азизова. - Узъумрин бул кулар карханадин рабочийринни механизаторрин, агрономиринни бригадирин зегъметдин гъунар я. И кар себеб яз чиа узъумлухрэз тъар са гектардай 120 центнердив агакъна ципицлар къватл хъийизва.

Эминхуърун мулкунал кардик квай “Черепеяр” ООО-да райондин карханайрикай виридалайни вилик ципицлар къватлана акъалтарна. Гектардин бегъерлувал инани 100 центнердилай виниз хъана. Анин рабочийри гила ципицлар къватл хъувунин къвалахар ма-са карханайриз күмекар гузва.

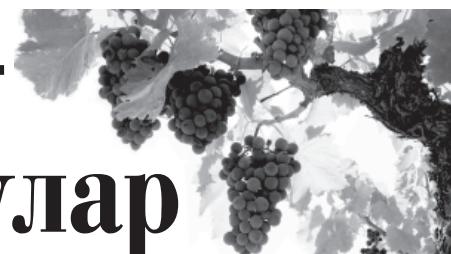
Ципицлрин бул са ерилу бегъер битмишарунай, къвалахда менфятул цийи къай-

даяр ишлемешунай “Дербент - Агро” ООО неинки района, гъакъл санлай республика-дани хуърун майишатдин къенкъевичи карханайрин жергедик акатзава.

- Чахъ 180 гектар узъумлухар ава, абурукай 8 гектар жегъиль, амайбур бегъердал атанвайбур я, - лугъузва “Дербент-Агро” ООО-дин управляющий Къадим Агъамегъамедова. - Икъван чавалди чна 600 тондилай виниз ципицлар атлан, Дербентдин чехиринни конъякрин заводдиз вахканва. И кар давамарзава.

Чун фейи юкъуз карханада ципицлар къватл хъувунал 250-дав агакъна рабочияр, аттай ципицлар дашиши хъувунал 10 машин машъул тир.

- Еридин ва ширинвал амукъунин жигъетдай ципицлар вахтунда атлунхъ ва абурукъядай заводдиз агакъарунихъ еке метлеб ава, - давамарзава ихтилат Къадим Агъамегъамедова. - Гавайлай и кардал чна, карханадин рабочийрилай гъейри, райондин маса хуърерай гъзвай рабочиярни желбзава, абурукъвалахар гъиз-хутахун тешкилнава.

Як гъикI маса гуда?

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

РД-дин хуърун майишатдин ва недай сүрсетдин министрводин алай йисан 13-апрелдин 16-нумрадин къадайвал “Як ва якун сүрсет маса гунал гузчывал гужлу авунин гъакъиндай” Ахъзер райондин къилин 169-нумрадин (11-сентябрь) къарап акуднава.

Ана къейднавайвал, як ва якун сүрсет ихтиярсуздакас маса гузвой алишверишдин чаяр дузыдал акудунин рекъяр комиссия тешкилнава. Ерилуди ва хатасуз тирди тестикъарзай документар авачиз (ветеринарный шаъъдатнамаяр, справкаяр, еридин патахъай ийизвай истемишунриз жаваб гузвойвиллин гъакъиндай декларацияр, товоротранспортный накладнояр) як ва якун сүрсет маса гун къадагъа ийизва ва икъ мад.

- И къарап къилиз акудун патал ча вуч авунва лагъайтла, районда як ва якун сүрсет маса гузвой вири туквенар (абурун къадар цудалай паря) авай гъял, абуру къвалахазавай тегъер ахтармишнава, - лугъузва Ахъзер райондин УСХ-дин начальник Арген Гъажиева. - Як ва якун сүрсет закондив къурвал маса гудай ихтияр авайвиллин гъакъиндай райондин реестр тукъуэрзава. Адак акатун патал ИП-ри (индивидуальный предприниматель) са гъафтедин вахтуналди райондин хуърун майишатдин управленинди (УСХ) талукъ тир документар (абурун сиягъ агъадихъ гузва) гъана кланда. Акси дуьшүшдэ абуруз як маса гудай ихтияр авач, еке жермея или-түнин ва маса гузвой сүрсет вахчунин къурхулувилик акатда.

- Арген Гъажиевич, къунье районда як маса гузвой туквенар авай гъял ахтармишна лагъана. Гъихътин гъялар ава анра?

► Къурелди, рази жедай гъялар авач: парабур ГНИ-да регистрация авунвач; вирибурухъ электронный ветеринарный сертификатар авач; як маса гузвой чакри СанПиН-дин истемишунриз жаваб гузвач ва икъ мад. Виллкрай Ахъзер гъич санани авачир хътиян еке ва къулай турлү базар авай. Ажеб тир, гъахътин базар арадал хъз хъанайтла. Къе базардин экономикадин шартлар ам чарасуз герек я.

ЧАРАСУЗ ДОКУМЕНТРИН СИЯГъ:

► налогрин къулгульдэ ИП регистрация авунвайилин гъакъиндай шагъадатнама;

► хусисиятдин ихтияр тестикъарзай арендадин икъярар ва я документар;

► СЭС-дин ва пожарный инспекциядин патай ихтияр гузвой чар;

► дезинсекциядин, дезинфекциядин ва дератизациядин серенжемирин гъакъиндай икъярар;

► зирзибиль хутахунин ва тергунин гъакъиндай икъярар;

► вентиляциядин ва кондиционированидин къурулушин дезинфекция авун патал икъярар;

► къуллугъчийрин санитарный книжкар;

► продукция патал справкаяр ва 4-нумрадин ветеринарный форма (продукция рекъяр твазвайда тукъуэрзава);

► Роспотребнадзордиз уведомление.

Ибур як маса гудай тукъен ачухун патал лап эвендилай чарасуз документар я. Бизнесдин жуъредилай аслу яз, дегишвилер хъун мумкин я.

Базарда ва недай шейэрин туквенарда як маса гун патал туквендиндиз къуллугъдай документар ва пожарный инспекциядин ихтияр герек къвевзач. И дуьшүшдэ анжак арендуадин икъярар хъана кланда.

Ша хүн чи тарих!

Эмираслан ШЕРИФАЛИЕВ

Алай вахтунда Дагъларин улькведа медениятдин ирс тир 6354 объект ава, абурукой 1994 - федеральный дережадин памятник, 4360 региондин дережадинбур я. Абурулай гъейри мад 2282 объект ава. Республикадин сергъятра авай "Цитадель, күрген шөгөрөв ва Дербентдин къеле" ЮНЕСКО-ди дульниядин ирс яз малумарнава. Икл, медениятдин ирс яз малумарнавай объектин къадардал ва дережадал гълтайла, Дагъустан улькведен регионрин арада сифтебурий.

Гайиф хыи, къунши бязи регионара абурхувва ва икчипин ерийриз туристар желбазва, чадин экономика хаждайвал ийизва. Дағъустан Республикада и кар фикирдай акуднавай лугъуз жеда. Тебиатдин надир имараттар тир Самурдин тамун, Хучндин чарчардин, Чиркей ГЭС-дин, Сарыкъумдин, Вини Гунибдин къумекалди түмил-шимили туристар желбазавтани, месэла ачуҳди я. Каспий гъульпукай герек дережада хийир къачуз жезвач. И карда Азербайжан республикадилай чешне къачуртла, жеда. Хурургин тамукай, Базар-дүзүзүйдик, Шалбуз дағъдикай, гъвар жуъредин вацларикайни тамарикай, вирерикай ва тебиатдин маса девлетрикай менфят къачувач. Тебиатдин гъузел маканра ял ядай къвалер эцигна, къевини-

зам-къайдани худайвална, анриз паталай инсанар желбайтла, абуруз чи тъбиатдин гульзелир, гъавадин ва маса къулайвилер, тарихдин ва архитектурадин памятникрин нацирвал къалурайтла, газфбуру гъерланвадай. Атана, акуна, чи гъузел чаяр бегенмиш хъайбуру чинхъ галаз мад ва мад цийи касариз теклифда. Мисал яз, къачун чна Ахцэгърин гъамамар. Са акъван къулай шартла аваҷтани, аниз ял ягъиз, сагъламвал пайгардик кухтаз Россиядин регионрай ва къецепатан ульквейрайни газфбур къввеза. Гатун вахтунда аниз атун патал учирра акъваззайвайбур ава. Ял яз авайбуру гъакъидих чадин тъбиатдин ва тарихдин имаратарни къалуриз хъаййтла пис яни? Каспийсқада, Махачкъалада, Цийи Къаякентда, Избербашдин патарив ва масандра гъакъидих балугъар къадай, гъульчез фидай хусиятар кардик ква. Са акъван къулай шартларин анра яратмишнава. Бес чи ерийра, балугъар түретмишна, рикл алайбур желбай мумкинител авачни? Дағъдин туризм вилик тухудай мумкинител гъикъван ава!..

Эхъ, тарихдин дережадин ва тъбиатдин памятникрикай зун санал раҳанва, вучиз лагъайтла туристар желбун, а чаяр хун ва ашкара авун патал абур сад-садахъ галаз сих алакъада ава. Ял ядай, ксудай чаяр авачиз хъаййтла, патав гвай Азербайжандайни са касни Ахцэгърин къеледиз ва я Вини Гунибдин къедач.

Медениятдин ирс тир имаратар хуныз

талукъ къанун-къайдаярни ава. Амма, бязи объектар квачиз, гъина а къанунрал амалнава? Чадин агъалийри а имараттин цларани хандакъра авай къванер тухуз, чинин къале-рани салара ишлемиш дульшушарни чада. И ва медениятдин ирс тир имаратриз талукъ маса месэлэяр веревирд, абур хүн ва раиж авун патал меслятихъ ял акализ, аллатай гъафтеда Махачкъалада, Милли библиотекада, Дағъустан Республикадин медениятдин ирс хунын агентстводи гъеъенс семинар-совещание къиле тухвана. Мярекатдин къалахда Дағъустан Республикадин Гъукуматдин Председателдин Сад лагъай заместителдин везифаяр тамамарзавай Анатолий Къарибова, Республикадин министерствоиринни ведомствоирин, муниципалитетрин администрацийрин, общественный тешкилатрин, вузрин векилри иштиракна. Развиллиди къейд ийиз жеда хы, къиле чи ватанэгъли Заур Къагъимранов акъвазайдайлай къулухъ и идарадик, лугъудайвал, юзун акатнава, къейд ийиз жедай хътин нетижайрив агъкнава. Маса министерствоирини ведомствоирин, муниципалитети абурухъ галаз сих алакъа хун, яни къуын-къуын аваз кълахун чарасуц я.

Мярекатдал газф рахунар а имаратриз талукъ къанунрал амал авуникай хъана. Агентстводин векилри малумарайвал, вири санлай тахъайтлани, яваш-яваш а объектар сергъяламишдайвал, абурукай къейдер къенвай къулар алкүрдайвал я. И карда чадин агъалийрин къумекни герек я. Абуру иллаки жеғилар гъавурдиг кутун, жугъунар ва алкүрнавай къулар чур тавун, чада имаратар тунвай бубайриз гъурумет авунин лишан тирди аннамишиз тун газф важибу я.

Къурбан Акимован - 80 йис

Шадвилер... Тебрикар...

Чи машъур ватанэгъли - педагог, писатель, алим, критик, энциклопедист Къурбан АКИМОВАН 80 йисан юбилейдиз талукъ яз Махачкъалада, Р.Гъамзатован тъваруныхъ галай Милли библиотекада, илимдин сессия къиле фена. Милли библиотекадин конференцийрин залда юбилиярдин газф ярар-дустари, таниши, мукъабуру, шегъердин ва районрай атанвай муаллимри чаяр къунвай. Абуру юбилиярдин бахшна тъкъурнавай выставкадихъ галаз таниш хъана.

Дағъустан Республикадин Халкъдин Собранидин депутат Гъамидуллагай Мегъамедова Къурбан Акимовакай яр-дустункай ва еке бажарагъ авай касдикай хъиз субъетнана, юбилияр Дағъустандин ва лезгийрин эдебиятдин методикадин дигээцэгэйди, образованындин тешкилатчи тирди

дүлгъамирова Гъаким Къурбанан яратмишунринни алакъдин, инанмишилир алемдикай субъетнана.

Мярекатдал ДГУ-дин профессор Гъажи Гашаров, Дағъустандин халкъдин духтур Азедин Эсетов, ДНИИП-дин культурадин заведующий Марат Байрамбеков, ДГПУ-дин профессор, Шайдабег Мирзоев, Загир ва Вали Загировар, ДНИИП-дин дидед чаларин сектордин заведующий

Шадвилер ягъайди Къ. АЙЛЕВ

Хайбулла Вакилов, ДГТУ-дин кафедрадин заведующий, экономикадин илимдин доктор, Лезги халкъдин илимдин ва культурадин деятелрин ассоциациядин председатель Абдулгъалим Абдулгъалимов, Лезги писателрин союздин правленидин председатель, шаир Максим Алиев, Герайханован хуруъун 1-нумрадин школадин муаллим Сөгъерханум Османова, генерал-полковник Мегъамед Танкаеван тъваруныхъ галай Фондунин председатель Гъасан-Гъусейн Абдулгъалилов, Махачкъаладин 38-нумрадин гимназиядин муаллим Алимат Баламирзоев, "Лезги газетдин" литературадин отделдин редактор, шаир, юбилиярдиз бахшнавай "Халикъдин хва" ктабдин автор Мердали Жапилов, Курхуруъун школадин муаллим Гъузел Межидова, Махачкъаладин 10-нумрадин школадин муаллим Эльвира Севзиханова ва газф масабур рахана, юбилиярдиз шабагъар, грамотаяр, тебрикрин чаарар гана. Абуру чеб Къурбан Акимовахъ ва адад яратмишунрихъ галаз таниш хъайвал рикел хъана.

Гъажи Гашарова чи вилик квайди чан алай классик тирди къейдна. Инал рахай саки гъар сада Гъаким Къурбанан вири ктабар урус чалаз таржума авуна, санал чапдай акъудун лазим тирдакай лагъана. Мярекатдал авур докладар, рахунар къилди ктабда гъатда. Илимдин сессиядилай къулухъ тебрикар, шадвилер мярекатдин къвед лагъай паюнахи давам хъана.

Мярекат библиотекадин край чирдай ва милли эдебиятдин отделдин къилин библиотекарь Секинат Мусаевади юбилиярдикай субъет авунайлай башламишна, А.А.Тахо-Годидин тъваруныхъ галай Дағъустандин педагогикадин илимдинин ахтармишунрин институтдин директордин заместитель, педагогикадин илимдин доктор Меседу Шурпаевади ам къиле тухвана.

Къурбан Акимован зурба ирсиникай, институтда вирибуруз чешне тир къуллугъчидикай рахана.

Газф йисара ДНИИП-дин директор хъайи

Театррин фестиваль

Дагъви ШЕРИФ

Дагъларин улькведа гъалар секинсуззаявай, мукъвал-мукъвал ягъунар, хъиткъинарунар жезвай 2007-йисуз садвал, ислэгъ умъур пропаганда авунин макъсаддади Дағъустанда Россиядин регионрай урус театррин колективар къватнай. Абуру республикадиз атун патал Россиядин искусствоирин лайхху деятель, М.Горькийдин тъваруныхъ галай Урус драмтеатрдин къилин режиссёр Скандрбег Тулпарова газф чалишишилдер авунай, актёриз в а театррин къиле авай ксариз аман-минетна - Кефернатан Кавказдин регионрин, Чулав ва Каспий гъульлерин къерехра авай, мукъвал ва яргъал къецепатан ульквейрин урус театррин международный фестивалдан чан атана. Идалай къулухъ дульнияда машъур театрри фестивалдиз итихъ ийиз башламишна, абуру хушнанды Дағъустандиз къевс хъана. Фестивалдихъ мад са макъсад авай: Советрин улькве чылана, къилди ульквейрин регионар хънвай чайра амай урус театрар виридан рикелай алаташавай. Виризаз бегеншиш хъайи театррин международный фестиваль гъэр къве ийсалай къиле тухун икърар хънвай. Амма, гайиф хыи, эхиримжи къуд йисан вахтунда Дағъларин улькведа и мярекатдин сергъятра аваз дульнияды машъур актёрап къватнай.

Малум хъайвал, 2-9-октябрдиз Дағъларин улькведа РД-дин Кылин къяомвилек кваз 5-сеферда международный и фестиваль къиле фида. Тамашајар газз Республикадин 16 театр къведа, абурун жергедай яз - Албаниядин, Гуржистандин, Азербайжандин, Москвадин, Санкт-Петербургдин, Владимирин ва масабур. Жюридик культурадин машъур деятели тир Нина Мазур, Николай Жегин, Валерий Подгородинский, Александр Мягченков, Гулизар Султанова ква. Жюри лагъайла, им конкурс туш, чаяр патал бягъсерни къиле фидач. Жюридин везифа гъар са тамашадилай къулухъ актёрихъ ва жавабдар маса къуллугъчирхъ галаз санал гълатирин винел къалахун, гъа гысабдай яз маса колективини абурун хъсан тежрибадикай менфят къачун я.

2-октябрдин нянин сягтдин вадаз Махачкъалада Урус драмтеатрдин вилик, чи республикадин 12 театрдин колективин иштираквал аваз, мугъманар къаршиламишунин чехи мярекат къиле фида. Милли парталар алаз театррин парад жеда. Дуствилин итижлу серенжемдилай къулухъ фестивалди вичин къвалих башламишда. Дульнияды машъур театррин коллективи чин жавағыр тир тамашајар гъида. Гъэр са касдиз лап ужуз къиметрихъ (300 манат) Махачкъаладин (Урусин в Къумукъирин театррин) в Дербентдин (Лезгийрин театрдин) залра абурухъ галаз таниш жедай мумкинвал ава. М.Горькийдин тъваруныхъ галай Урус драмтеатрдин директорди къейдайвал, маса ульквейриз, шеъриз физ, анрин театррин къвалахдихъ галаз таниш жедай мумкинвал гъанихъ хъайтлани авачиривияй, "Чна а "шегъерарни" "ульквейр" ингье Дағъустанда къватназа! Буюр".

ЧУБАРУКАР

Р.Гамзатован шириар хуралай
келүнин конкурсдин гъалибчи,
Хемрин школадин ученица
Камила ЭМИРОВА

Райсудин НАБИЕВ

Вадар къачу!

Сентябрь... Къе суварин югъ
Мугъман хъанва, къабула!
Ачух я квэз вадрин къурух,
Ку гъунарап къалура.

Ктаб, дафтар, дневникни
Гъилик хъурай гъамиша.
Тагыир, Ренат, Сулейманни,
Вадар къачу, алхиша.

Десте-десте цуквер патав
Кватл жезва куын, чијкер хъиз.
Зигындиз куб ягъя къилав,
Гъазур хъухъ бул бегъер гъиз!

Вадар къачу, чан аялар!
Меслят я квэз за гузвой.
Бахтлу хъурай куб умъурар,
Дузы тербия къачувай...

Борис ЗАХОДЕР

Нүкілерин мектеб

Гъулцин тарал, куында
Межлис ала еке са.
Пакамахъ фад, яралай
Хабар гузвой тарарапай:
- Нүкілер патал мектебидиз
Ша вирибур зедбив!
Инлай куулухъ гъар юкъуз
Жеда ина тарсар гуз.
Лап гатузни артухдиз
Амукуда ам ачудиз...

Азедин ЭСЕТОВ

Инжил бадедик маҳ

Инжил баде чи къунши я. Ам саки гъар юкъуз чи
ківалерин къаншарда, реквиң а пата, џлав гвай, къе-
не чафга гъятнавай гъварцел ацуқына жеда. Рекъя
физ-хквездайбур диндиришида, вичин рикл ала-
дарда.

Са юкъуз дидеди чи хизандин патай якъун пай гваз
зун ракъурда.

"Баде, ваз дидеди са хурыкден як вуганва", - ла-
гъана, гъилевайди адан патав эцигна. Инжил бадедиз
кланзайди и кар тир хъиз, ада зун ахъайнач.

- Де ятла, ацуқы инал, - заз чакни къалурна, - баде-
ди ваз са як квай маҳ ахъайда.

- Садра аслан, жанавур ва сикл санал гъуэрчез
фена. Яна абуру са чурун вак, цегъя вак къур. Гила
янавай гъуэрч чипн арада паонив эгечина. Жанавур-
дик тади акатна: "Ина пайдай хътин вуч четинвал ава?
Стхавиледи лагъайта, вак - асландиз, цегъя - жана-
вурдиз вак къурни - сикрэз", - теклифна.

"Жанавурдин баҳти кый, къурен тахтни", белки,
гъа ихтиен душушыра лагъайди я жеди. Жанавурдин
гафар ван хъай асландин вилериз иви хъчена, сара-
ри жакъ-жакъна, чларар риб-риб хъана, тутъуйнини
гъуэр-гъ-дин ван ачытна.

И кар акурла, сикрэз вичин сиквала къалурдай аш-

ГҮҮРМЕТЛУ ДУСТАР!
Күн мектебиз хтана, ингъе варз алатзана. Күн - квехъ,
цийиз атанвай аялрихъ, муаллимрихъ галазни таниши жес агакъ-
нава. Гила кланзайди иисан кылай-кылиз хъсандиз келун, ни-
зам-къайда хүн, муаллимиз, диде-бубайриз, гъвчи дустариз
алакъдайвал күмекар гүн я.

Гъам мектебда, гъам ківале, күчеда, баҳчадани бағыда - ви-
ринра ийдай крат көз газағыда.

Вилик вәжисблу ийкъарни, суварарни квайди рикл хүн гerek
я. ИкІ, октобрин сад лагъай югъ Яшыл касарин - Чехи бубайринни
бадеирин югъ яз къейдзана. Им чи яшыл касариз жедай вири хъсан-
вилер ийидай лап күтүгай вахт я. Амма и крат тек са юкъуз варь,
вири умъурда автурта, чи яшашин мадни гүзелди жеда.

Вилик чи Муаллимин югъни ква: 5-октябрь. А юкъуз вири
муаллимар тебрик авунхъ галаз сад хъиз, чирвилерин рекъяни
агалкъунар хүн гerek я. Аялрин дерин чирвилерилай Чехи сав-
къят я муаллимиз, я диде-бубайриз бағасын ава. Кела! Мадни
хъсандиз кела!

Ичин чна гъа месладиз баҳшинава.

Вадни экүн тахъанмаз,
Нүкілер иниз атанвай:
Чалиттарни девдевар,
Чимчиарни төйтівелар,
Керекулар, каруяр,
Чагъар, гъатта саруяр...

Ульттер, сесер, гъарај,

Къугъун, катун - пара я,

Сад-садалай бетер яз...

Вуч лугъуда - нүкілер я!

Ингъе гила классдиз

Гъахна муллим, - тамаш дузы!

Секин хъана, лифер хъиз,

Садани ван-сес тийиз.

Къузуз Чатыл я муллим,

Чидайды я гъар илим.

Кланиди туш гъиллеяр,

Ийиз тадач филлеяр,

Истемишида чирвилер

Гъар садавай тирвилив.

- Дустар, гила тарсуниз,

Яб це гъар са гафуниз.

Чирин сифте кхыннар,

Къамир и кар четин яз.

Чулав нүкілер, царажар

Алахъна чуғазз царажар...

Къвед лагъай тарс - дидед чал.

- Рикл хүхъ: кхында "чирик",

Лугъуда "чилик",

Я тахъайта - "чилик",

Алақъдатла нелай гъик...

Гила келун къан гъилик,

Ктабар ачу вилик.

Келин гъевес кваз риклик -

Поэма "Чижик - Пыжик".

Доскадив экъечда, лугъун чна,

Чиж...

Я битиш, секин я вун күз?

Келун яни гъакъван четин?

- "Чижик - Пыжик". Вун гына?

Мад чизмач заз...

Гъа инал

Ван акъатна зенгинин...

- Ката, къугъугъ вирибур,

Циці - пепе яхъ ирибур!..

Гила - естествознание, -

Плебиат чирин чнани:

"Гына булвал жеда гъвелерикай?"

"Гылк хүз жеда кыл кацерикай?"

Хъсан я! Гъавурдик ква вири.

Гила са тарс ама -

Вични манийрин зиринг,

Вирибуруз я пары хуш

Аваразз гуз яб,

Садазни гудай хъиз туш

И карди азаб.

Виридалай гүзел мани

Я къван "Чиив - Чирик".

Чимчири нүкірез чи аферин,

Сес акъван ширин!

Баркалла квэз, зигъин зурба,

Вирибуруз - вадар!

Гила ахлап, диде-буба

Ая куб шадар...

Урус Чалай таржума -

Мерд АЛИДИН.

къи атана, вич жанавурдин икъардал рази туширида
малумарна. Асланди адаз гаф гана.

- Гъурметлу чи тамарин шағы, - эгечина сикл фенди-
гарвиледи, - арадал пайдай вуч ала къван, адакай
ихтилат күдиз? Заз чидайвал, цегъя - асландиз эку-
нахъ тұлын патал, вак - нисирихъ, къурни - күсдады
вилек сиверчияр хъувун патал тирди якъин кар я.

И гафар ван хъайила, асланди вичин мез пұзар-
рил алтадна, хажкана тапац, жанавурдин кымуз са
вихевай пем чукъвена: "Ахмакъ, ван хъанни ваз стха-
виледи паялонин къайда гъыхтиңди ятла?" Мад са гафни
садайни ахъатнан. Аслан вичин нағъардив эгечина...

- Баде, а маҳунин мана ачуха ман, - талабазава за.

- Са вахтара, чан хва, чи хурые туклур малдин як
пайдай Ярмет лугъудай сад авайди тир. Ада якъун къукъ,
таза тикеяр гъа асланар хътин девлетлүйриз ақудай-
дай. Амайбур - кесибиз.

Маса девир алукъна. Як пайдайди маса кас - Гъахъ-
лубег хъана. Ада хурунн колхоздин складдиз хтай як,
гъвчиди-Чехиди талгъана, дүздаказ пайиз эгечина. Гъа
икл фена са къадар вахтар. Ахпа яваш-яваш адан япа-
рихъ "Я стхаяр, хурурхъ седри, совет, парторт, гъве-
чиди, Чехиди авайди түшни? Бес як вирида сад хъиз
пайдани?" - гафарин ванер галузыз башламишна. Вич
лугъумир, хурурхъ мад асланарни жанавурар, сикл
хтана. Гъахълубег чукурна, складдал чипн итим эциг-
на... Ик я, бадедин. Якъун пай заз рекье тур куб дидедин
балаяр сагърай! Къазанмишавай къегъалар сагърай!..
Асланрихъни жанавуррихъ стхапай авайди түш...

Писатель Г.Къурбанан 80 иисан юбилейдал лап
устаддиз шириар келей Сулейман-Стальский райондин
Герейханован хурунн школадин 11-класдин ученица
Замина БУТАЕВА. (Муаллим - С.Р.Османова)

Къелем ахтармишава Цийи Фригъирин аярин эсерар

Мадина ШАБАНОВА,
11-клас

Мубаракрай!

Хважамжам тир рангар вичин
Келүнин иис мубаракрай!

Чи мектебдиз хъанвай квачин
Келүнин иис мубаракрай!

Цукверни гвай акъатай геж,
Марфарни гвай - цаварин къеж,
Гвай гъевесни риклерин хвш,
Келүнин иис мубаракрай!

Келүн-кхын я чи къалин,
Тамамариз квалах квалахин,
Деринардай чирвал, зигъин
Келүнин иис мубаракрай!

Кылиз акъуд дерин къастар,
Алахъ къачуз четин постар,
Муаллим, аял - квэз, зи дустар,
Келүнин иис мубаракрай!

Танита СЕФИХАНОВА,
студентка

Гъунар я куб

Лезгистандын школайрин
Муаллимар!

Куб югъ - сувар квэз вирида
Мубаракрай!

Цавун нурап, чилин бегъер -
Квалахда куб.

Күн вилик кваз, чи шегъреяр
Түшни эку!

Чи, аялрин, авун патал
Акъул балуғъ

Ийиз

Дин

Суал-жаваб

"Ас-салам" газетдай

1. "Иман" вуч лагъай чал я?

Араб чалай таржума авурула, "иман" - инанмишвал лагъай чал, Мугъаммад Пайгъамбарди газ атай вири затлар тамамвилелди къабулун, яни ада Аллагъ-Тааладин патай халкъдал агақъарай ва лагъай вири гафарихъ инанмиш хъун я.

2. Имандиз шумуд дестек ава?

Ругуд дестек: Аллагъдихъ, Адан малаирхъ, ктабрихъ, пайгъамбаррихъ, Къияматдин ийкъахъ, къадар-къисметдихъ, яни вири хъсанвилер ва писвилер Аллагъдин къадардалди жезвайдахъ инанмиш хъун.

3. Имандин дестекрикай сад къванни къабул тийизвай инсандин вуч жеда?

Имандин и ругуд дестекдикай садахъ къванни инанмиш тахъай вя шаклу хъай кас диндай акъатзана. Ада, и кардин патахъай юайиф чулуна, риклини сидкъидай туба авуна, Аллагъдивай гыил къачун тълабна къанда. Ахпа ада шағъада келна къанда ва вич келзаядан манадин гъавурда хъун лазим я. Имандин вири ругуд дестекдихъ ва гъакъни Мугъаммад Пайгъамбарди чал агақъарай вири чирвилер гъакъыт тирдахъни инанмиш хъана, ибур вири инсандин вичин рикъяй тестикъарна ва мецелди ван алаш лагъана къанда.

4. Аллагъдихъ гъик! инанмиш хъана къанда?

Аллагъдихъ инанмиш хъун - им Аллагъ Тек, Ам ибадат авунис лайиху, Адаз ибадат авун чарасуз тирдахъ, са шакни аваҷиз, инанмишвал я. Аллагъ гъамиша авайди я - я зевел, я эхир аваҷиз. Вахтуни Ам дегишшарзач вя Адаз вахтни дегиш жезвач. Ам са касдилайни вя са затлунилайни аслу туш. Адаз тешпигъ (ухшар) са затлни аваҷ. Ам са затлунизни вя са касдизни ухшар туш вя Адаз ухшар авайди я - я зевел, я эхир аваҷиз. Ам чан алай, вири крат ийиз алакъазавай, вири чизвай, вири аквазвай, вири шейэрин ван къевзвай ва разаҷвай Аллагъ я. Вири хъсанвилер ва писвилер Адан ихтиядралди жезвач. Амма писдалай Ам рази жезвач, хъсанди Адаз бегенниш я. Аллагъдихъ вири затлар халкъзана, абурул агақъалзана, Адаз абуру терг ийдай къуват ава. Ам дувандин ийкъан Пачагъ я. Ам чи вири маҳлукъатрин Аллагъ я. Аллагъдихъ шерик гъун, Адаз са вужтлани вя са вуч ятлани барабар авун акалтлай залан гунағкарвал я, адаш ширк лугъуда.

Гъакъни Аллагъ-Тааладиз Вичиз чарасуз хас тир къад сифет вя 99 гүзел тъварар ("Аль-Асма аль-гусна"), къад адаш хъун мумкин тушир, гъич виже текъвер ери ва мумкин тир са ери аваҷдахъ инанмиш хъун лазим я. Аллагъ-Тааладиз лап тамам ва Адан чехивилиз лайх тир сифетар аваҷдахъ ва Ам Вичин чехивилиз лайх тушир тъар са нукъсандикай михъи тирдахъ инанмиш хъана къанда.

Чи ватанэгълияр - гъар сана

Машгъур карчийрин жергеда

И сеферда чна газет келзаябүр мад са машгъур лезгидихъ - Россиядин карчи, "Метафракс" ПАО-дин (публичное общество) саъбиб, энергетикадин ва химиядин промышленностдин хиле алақъунар авай пешекар, хусуси инвестор ва мергъяматлуу крат къилиз акъудзаявай чи ватанэгъли Сейфеддин Зиаддинович РУСТАМОВАХЪ галаз таништарда.

Къейд ийин, алай йисуз "Forbes" журнали түкүүрнавай Россиядин виридалайни девлетлуу карчийрин сиягъда вичихъ 550 миллион доллар авай С.Рустамов 184-чкадал ала. Ам 1962-йисан 17-июндиз Кылар шеъерда дидедиз хъана. 1990-йисара С.Рустамова Пермский крайдин химический хиляй къалахзаявай лап чөхү идарай хүнин, дегишарунин гъерекатра иштиракна. 2000-йисалай карчиди химический ва нефтехимический промышленностдин продуктранди алишверишда, нефтегазовый проекта, мергъяматлуулини

крара иштиракзана. 2014-йисуз чи ватанэгълидикай Россиядин зурба "Метафракс" комбинатдин рөгөрбөр хъана. И тешклатди метанол, формалин, синтетикадин шыкъяк ва хейлин маса затлар арадал гъизва, абуру дүньядин 50-далайни газа улквейриз ракъурзана.

"Метафраксди" регионда яшийшидин, медениятдин, образованидин ва спортдин проектиз къумекзана. Ийсан къене и тешклатди миллионралди пулар мергъяматлуулини рекье харжзана. Гъа са вахтунда Сейфеддин Рустамова ви-

чин умурдин юлдашдихъ галаз медицинадин, образованидин, искусстводин хилерииз къумек газвай хейлин фондорники чин пай кутазва.

2016-йисуз "Метафракс" ПАО-ди аммиақдин, карбамидин, меламиндин къетен комплекс эцигуник къил кутуна. Твар къунвай инвестициядин зурба проект кардик кутун 800 миллион евродай акъваззана. И кар патал С.Рустамова газа алакъунар ийизва. Ам проект къилиз акъудайда вя талуку тир тадаракар гыйдай Швейцариядин Casale SA компаниядин векилрихъ галаз гурулушмиш хъана.

2017-йисуз "Метафракс" ПАО-да дегишвал арадал атана: исятда адаш Россияда ва Европада затлар арадал гъидай еке мумкинвилер авай компанийн группа лугъузва. "Метафракс" ГК-ди (группа компаний) йисан къене 40 миллиард манатдин хийр гъизва.

Сейфеддин Рустамован хизандыа пуд аялдиз тербия гузва. Машгъур ватанэгълидин крат къуй мадни вилиди фирай!

Квез чидани?

Ток квай балугъ

Инсандин океандикай ақван газа чирвилер, делилар аваҷ. Гъатта чи йикъарани ам тамамвилелди ахтармишнаваҷ. Вахтар фирдавай цин дегънейра яшамиш жезвай, амма инсанлиз икъян чавалди ван тахъай гъайванарни малум жезвай. Къейдзаявайвал, океандин дегънейрин вири сирер гъеле инсаниятдин тамамвилелди малум туш.

Океандин къане яшамиш жезвай итижлу,

гъайбатлу гъайванрикай сад скат, вични электричество квай балугърин са жуъре я. Адан тумулал 15 сантиметрдин яргы цаз ала, гъавияти ам хаталу я. Идалайни гъейри, адан и "яракъ" зөгъерлудини яз чида. Скатдин токди инсан ягъайла, ам реекин мумкин я. Амма инсан скатдин токди ягъай дуьшушар садрани арадал атанвач, гъикл хъи, инсан патал адан ток анжаках скат тамамдакас къужахда къуртла хаталу я.

Тихий океандин тайфайри скатдин цацарикай хъелерин ва жидайрин къенкъвер түкүүрзаявай. Ихътин яракъди мидядал хер авунилай гъейри, адак кынинъал гъун мумкин тир зөгъерни кутазва. Скат балугъдин жуъреяр са шумуд ава. Вилик вахтара скат акуладикай арадал атанвайди яз гысабазавай, амма алимири ахтармишнан кылы тихайдалай къулухъ, и фикир инкарна. И балугъдик кларабар квач, ам тамамвилелди чахачлахдикай ибарат я. Скатри түүнин журеба-жуъре балугъар ишлемишзана. Түүн жағурдайла, скатри, къилин "яракъ" яз, электричество водикайни менфят къачузва.

Дуньяды

Ришвет къачунай

Кабардин-Балкарияда ЕГЭ-дин республикадин централдин кыл Фатима Сижажевадиз за образованидин министерстводин къуллугъчи Оксана Шормановадиз имтигъанрин вахтунда ришветар къачунай суди 8,5 ва 8 йис кар гана. Идан гъакъиндай региондин прокуратуралдин пресс-къуллугъди хабар гана.

Малумарзаявайвал, члик тахсир кутунвай каси выпускникрин мукъва-къилиривай 2013-йисан майдан вацара гerek тир къван баллар эцигунай 30 агъзурдалай 80 агъзур манатдал къван пул, яни образованидин къуллугъчири санлай са миллион манатдилайни газа пул ришвет яз къачуна. "Кавказский узел" чешмедин делилралди, идалай вилки и республикадин образованидинни илимдин къуллугъчи Эдуард Самоговни судик акатнай. Силиздин вахтунда ада Ф. Сижажева тахсиркарвилен десте арадал гъайди тирди къейднай. Чешмедин делилралди, ЕГЭ-дин централдин кыл Ф. Сижажевади дуль тушир жавабар түкүүр хъувун ва я ученикрин къвалахар цийи кылелай кхын хъувун патал вичиз табий касириз имтигъанрин нетижаяр тади гъалда раижна.

Санкцияр мягъкемарна

Украинада арадал атанвай гъаларихъ галаз алакъалу яз, США-дин президент Д. Трампа Россиядин талуку санкцияр мягъкемарунин къараардал къул чугуна. И малумат Лацу къвалин пресс-къуллугъди раижна.

Малуматда сергъят эцигунин алаба серенжемар малумаруникай ихтилат физвач. Д. Трампа августдин малумарнай хы, Россиядин акси санкцияр апудунин месэлэдиз килигиз ам гъазур я, эгер Москва Украинадин ва Сириядин месэлэйрай Вашингтондике галаз алакъалувиледи къвалахиз эгечайтла. Къейд ийин, августдин вацара США-ди, гүя къадага яракъар ишлемишнава лугъуз, Россиядин акси санкцияр тегъеншарнай. Кылди къачуртла, 22-августдин къуватда гъатай сергъят эцигунин серенжемрин сад лагъай пай Россиядин элекtronный тадаракар ракъурунин кардал къадага яз эцигунихъ галаз алакъалу тир.

Хазина жагъана

Немсерин Бремен шеъердин агъалиди куынне шкаф маса къачуна. Адан дехилдай адаш вилкан иесиди далдаламишнавай къизилар жагъана. The Local чешмедин хабар гузайвал, шкафдин дехилрикай садан къулухъ пата конвертда тунвай къизилдин пуд битав къалуб авай. Санлай къизилдин заланвал 2,5 килограмм тир. И къадардин къизилдин къимет 83,5 агъзур евро (6 миллионни 6 виш агъзур манат къван) яз гысабазава. Хазина итимди вичиз къунач, ам ада жагъай затлар вахкудай маҳсус бюородиз хана. Шеъердин гъукмдарри тестикъарзаявайвал, итимди гъахъуль кар авуна, гъикл хъи, шкафда чуныхнавай къизилар чарадаз талукуб яз.

Хазина жагъайдаз 2 агъзурни 500 евро (200 агъзур манат къван) пишкеш гудайвал я. Полицияди тестикъарайвал, хазина аваз хъай шкаф маса гудалди вилик девлеттүү пенсионердин къвалье хъана. Пенсионер вич мартдин вацара рагыметдиз фена. Къизилар ана далдаламишна цүд йисар хъун мумкин я.

Алава серенжем къабулдайвал я

Россияда ички ва төнбек ишлемишнун тимиларунин жиъетдай алаба серенжемар кылиз акъудун мумкин я. Идакай яшайшдии месэлэйрин рекъяй вице-премьер Татьяна Голиковади "Новости" РИА-диз гайи интервьюда ихтилат.

Адан гафарай, ихътин серенжемаркай сад яз, ички къачудай ихтиярар гузай яш хаж хъийиз жеда. Исятда арадал атанвай гъалариз къимет гайила, ада ихътин жуъедин серенжем кардик кутун хъсан фикир яз гысабазава. Месела, 20 йисалай агъзуз яшда авайбурууз ички къачудай ихтиярар тагун. Т. Голиковади алаба хъувурвал, гъелбетда, ихтилат вири къадага авуникай физвач.

Къейд ийин, алай вахтунда Россияда спирт квай хъвадай затлар къачудай ихтиярар авай яшдин агъя киль 18 йис я. Яни 18 йисалай гъвечи яшда авайбурууз чи улкведа ички маса къачун къадага я. 2015-йисан сентябрдиз сенатор Антон Белякова ихтиярар тагунин яш 21 йисалай къван хажунин гъакъиндай Госдумадиз законопроект раижна. Ам 2018-йисан июлдиз парламентдин агъя палатади къабулнан.

Белоруссиядив кредит вугуда

Белоруссиядин президент Александр Лукашенко малумарайвал, Москвади вичин республикадив миллиард доллар кредит вугунин фикир къулухъ элкъүүрнан. Идакай "Белта" чешмедин малумарзана.

"Чна са миллиард доллар бурж яз вугунин месэлэя веревирдна. Гыч са манийвални хъанач", - лагъана Лукашенко.

21-сентябрдиз Сочида В. Путиннан А. Лукашенко дин гурууш къиле фена. Эхирдай Лукашенко малумарна хъи, сүйгүбетар ругуд сиятда давам хъана ва абуру заланбур, амма нетижалубур тир.

"Би-би-си" судиз вугана

Украинадин президент П. Порошенко Британиядин "Би-би-си" фитнекарвал авунай судиз вугана. Идан гъакъиндай The Telegraph чешмедин малумарнава.

Суддалди дяве авунин себеб вичихъ галаз гуруушши хъун патал Порошенко Трампаз 400 агъзур доллар гана лагъай хабар раижун я. Украинадин президентдин векилрин гафарай, "Би-би-си" чукурнавай хабар гъакъыннан лайихулувал агъузарзана. Адвокати тестикъарзаявайвал, раижнавай хабарди Порошенко дин твэр абурузай вегъезва, ада Украина коррупциядиз акси серенжемар мягъкемарзаявай макъамда ихътин хабар иллаки хаталу я.

BBC-ди материал түкүүр хъувуник вя я баъышламишнун чар чапуник къиль кутазвач. Къейд ийин, къве президентдин гурууш 2017-йисан июндиз къилье фенай. Алай йисан январдин эхирдай Порошенко малумарайвал, Америкадин президентдике галаз адан алакъаяр хъсанзана.

Чин гъазурайди - Куругъали ФЕРЗАЛИЕВ

понедельник, 1 октября

РГВК

06.45 «Заряжайся!»
 07.00 Время новостей Дагестана. Итоги
 08.00 «Заряжайся!»
 08.10 Мультифильм
 08.20 «Служба Родине»
 08.40 «Заряжайся!»
 08.50 Д/с «Путешествие на край света»
 09.15 X/f «Первая ласточка»
 11.00 «Линия судьбы» Сергея Агабабов
 11.30 «Вдохновение»
 12.05 «Парламентский вестник»
 12.30 Время новостей Дагестана
 12.50 «Человек и право»
 14.30 Время новостей Дагестана
 14.50 X/f «Белые горы»
 16.30 Время новостей Дагестана
 16.55 X/f «В дальнем плавании»

18.45 Передача на табасаранском языке «Мил»
 19.30, 22.30 Время новостей Дагестана. День начинается.
 20.00, 23.00 Время новостей Махачкалы
 20.20 «Дагестан туристический»
 20.45 «Кунацкая»
 21.15 «Память поколений» Анатолий Хуторянский
 22.00 «На виду»
 23.20 «Любительская сеть»
 23.45 Д/с «Путешествие на край света»
 00.30 Время новостей Дагестана
 01.00 Передача на табасаранском языке «Мил»
 01.35 Т/с «Воскрешая мертвых»
 02.20 «Память поколений» Анатолий Хуторянский
 03.00 X/f «Семь невест для семи братьев»
 03.05 «Мужское/Женское»
 04.45 Передача на табасаранском языке «Мил»
 05.20 X/f «В дальнем плавании»

ПЕРВЫЙ

05.00 «Доброе утро». 09.00 Новости.
 09.15 «Сегодня 1 октября. День начинается». 17.45 Газификация сел
 18.05 Акциенты. Аналитическая программа Ильмана Али-пулатова
 18.15 Утро России.
 19.00 Вести.
 19.15 Утро России.
 19.55 О самом главном. (12+).
 20.00 Судьба человека с Б. Корчевниковым
 21.50 60 минут. (12+).
 22.00 Вести.
 22.15 «Время покажет». 18.00 Вечерние новости.
 23.00 «На самом деле». (16+).
 01.10 «Пусть говорят». (16+).
 01.25 «Мужское/Женское». 03.00 Новости.
 03.05 «Мужское/Женское».
 04.10 «Модный приговор». 04.10 «Контрольная закупка».

РОССИЯ 1

11:40, 14.40, 17.40, 20.45 Местное время. Вести-Дагестан
 17.45 Газификация сел
 18.05 Акциенты. Аналитическая программа Ильмана Али-пулатова
 18.00 Утро России.
 19.00 Вести.
 19.15 Утро России.
 19.55 О самом главном. (12+).
 20.00 Судьба человека с Б. Корчевниковым
 21.50 60 минут. (12+).
 22.00 Вести.
 22.15 «Время покажет». 18.00 Вечерние новости.
 23.00 «На самом деле». (16+).
 01.10 «Пусть говорят». (16+).
 01.25 «Мужское/Женское». 03.00 Новости.
 03.05 «Мужское/Женское».
 04.10 «Модный приговор». 04.10 «Контрольная закупка».

НТВ

5.00 Т/с «Пасечник». (16+).
 6.00 Деловое утро НТВ. (12+).
 8.20 Т/с «Мухтар Новый след»
 10.00 Сегодня.
 10.20 Мальцева. (12+).
 12.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей». (16+).
 13.00 Сегодня.
 13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
 14.00 Место встречи.
 16.00 Сегодня.
 16.30 Место встречи.
 17.15 ДНК. (16+).
 18.15 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
 19.00 Сегодня.
 19.40 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
 22.40 Т/с «Женский доктор».
 23.40 6 кадров». (16+).
 00.30 Т/с «Метод Лавровой 2». (16+).
 03.20 Д/ф «Реальная мистика». (16+).
 04.15 Мелодрама «Вас охидают гражданка Никонорова». (16+).
 06.00 «Жить вкусно с Джейми Оливером». (16+).

ДОМАШНИЙ

06.30 «6 кадров». (16+).
 07.00 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
 07.30 «6 кадров». (16+).
 07.45 «По делам несовершеннолетних». (16+).
 09.50 «Давай разведемся!»
 10.50 «Тест на отцовство». 11.50 Д/ф «Реальная мистика. Тени». (16+).
 12.50 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
 13.55 Детектив «Пять шагов по облакам». (16+).
 18.00 «6 кадров». (16+).
 18.05 Т/с «Женский доктор». 19.00 Мелодрама «Путь к себе». (16+).
 22.40 Т/с «Женский доктор».
 23.40 6 кадров». (16+).
 00.30 Т/с «Метод Лавровой 2». (16+).
 03.20 Д/ф «Реальная мистика». (16+).
 04.15 Мелодрама «Вас охидают гражданка Никонорова». (16+).
 06.00 «Жить вкусно с Джейми Оливером». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
 8.05 Комедия «Семь невест ефрейтора Збруева».
 10.00 Д/ф «Семен Мороз. Судьба, с которой я не боролся». (12+).
 10.55 Городское собрание.
 11.30, 14.30, 19.40 События
 11.50 Т/с «Чисто английское убийство».
 13.40 События. Сергей Юрский. (12+).
 14.30 События.
 14.50 Город новостей.
 15.05 Т/с «Луара Агата Кристи»
 17.00 Естественный отбор.
 17.50 Детектив «Чудны дела твои, Господи! 1 и 2 с. 20.00 Петровка, 38. (16+).
 20.20 Право голоса. (16+).
 21.05 Специальный репортаж. (12+).
 21.30 Открытый эфир. (12+).
 23.00 Новости дня.
 23.15 Между тем. (12+).
 23.45 X/f «В небе «Ночные ведьмы».
 1.25 X/f «Постарайся остаться живым». (12+).
 2.45 X/f «Звезда». (12+).
 4.30 X/f «Контрудар». (12+).

ЗВЕЗДА

6.00 Сегодня утром.
 8.00 Д/с «Военная контрразведка. Наша победа».
 9.00 Новости дня.
 9.15 Т/с «СОБР». (16+).
 10.00 Военные новости.
 10.05 Т/с «СОБР». (16+).
 13.00 Новости дня.
 13.15 Т/с «СОБР». (16+).
 14.00 Военные новости.
 14.05 Т/с «СОБР». (16+).
 18.00 Новости дня.
 18.40 Д/с «Битва оружейников».
 19.35 Скрытые угрозы». «Оружие будущего.
 20.20 Д/с «Загадки века с Сергеем Медведевым».
 21.05 Специальный репортаж. (12+).
 21.30 Открытый эфир. (12+).
 23.00 Новости дня.
 23.15 Между тем. (12+).
 23.45 X/f «В небе «Ночные ведьмы».
 1.25 X/f «Постарайся остаться живым». (12+).
 2.45 X/f «Звезда». (12+).
 4.30 X/f «Контрудар». (12+).

вторник, 2 октября

РГВК

06.45 «Заряжайся!»
 07.00, 08.30, 12.30 Время новостей Дагестана
 07.15 Передача на табасаранском языке «Мил»
 07.50 «Заряжайся!»
 08.00 Мультифильм
 08.45 «Заряжайся!»
 08.55 Д/с «Путешествие на край света»
 09.25 X/f «Семь невест для семи братьев»
 11.20 Д/ф «Язык орнамента»
 11.45 «Память поколений» Анатолий Хуторянский
 12.55 «Дагестан туристический»
 13.15 «На виду»
 13.40 «Кунацкая»
 14.30, 16.30 Время новостей Дагестана
 14.50 X/f «Небесный тихоход»
 16.55 X/f «Бегущая по волнам»

18.45 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»
 19.30, 22.30 Время новостей Дагестана
 20.00, 23.00 Время новостей Махачкалы
 20.20 «Подробности»
 20.45 Ток-шоу «Дагестан. Правила жизни»
 21.55, 02.20 «Поколение» Айдунбек Камилов. «Дарил он звонких песен стренок»
 23.20 «Угол зрения»
 23.45 Д/с «Путешествие на край света»
 00.30 Время новостей Дагестана
 01.00 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»
 01.35 Т/с «Воскрешая мертвых»
 02.50 X/f «Отважный стрелок»
 04.45 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»
 05.20 X/f «Бегущая по волнам»

ПЕРВЫЙ

05.00 «Доброе утро». 09.00 Новости.
 09.15 «Сегодня 2 октября. День начинается». 17.45 Телеверсия концерта, посвященного 110-летию Аданиялова
 18.00 Утро России.
 19.00 Вести.
 19.15 Утро России.
 19.55 О самом главном. (12+).
 20.00 Судьба человека с Б. Корчевниковым
 21.50 60 минут. (12+).
 22.00 Вести.
 22.15 «Время покажет». 18.00 Вечерние новости.
 23.00 «На самом деле». (16+).
 01.15 «Пусть говорят». (16+).
 01.25 «Мужское/Женское». 03.00 Новости.
 03.05 «Мужское/Женское».
 04.10 «Модный приговор». 04.10 «Контрольная закупка».

РОССИЯ 1

09:00 «Турчидағ» (на лакском языке)
 11:40, 14.40, 17.40, 20.45 Местное время. Вести-Дагестан
 17.45 Телеверсия концерта, посвященного 110-летию Аданиялова
 18.00 Утро России.
 19.00 Вести.
 19.15 Утро России.
 19.55 О самом главном. (12+).
 20.00 Судьба человека с Б. Корчевниковым
 21.50 60 минут. (12+).
 22.00 Вести.
 22.15 «Время покажет». 18.00 Вечерние новости.
 23.00 «На самом деле». (16+).
 01.15 «Пусть говорят». (16+).
 01.25 «Мужское/Женское». 03.00 Новости.
 03.05 «Мужское/Женское».
 04.10 «Модный приговор». 04.10 «Контрольная закупка».

НТВ

5.00 Т/с «Пасечник». (16+).
 6.00 Деловое утро НТВ. (12+).
 8.20 Т/с «Мухтар Новый след»
 10.00 Сегодня.
 10.20 Мальцева. (12+).
 12.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей». (16+).
 13.00 Сегодня.
 13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
 14.00 Место встречи.
 16.00 Сегодня.
 16.30 Место встречи.
 17.15 ДНК. (16+).
 18.15 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
 19.00 Сегодня.
 19.40 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
 21.00 Т/с «Канцелярская крыса». (16+).
 23.00 Т/с «Невский». (16+).
 00.00 Сегодня.
 01.10 Т/с «Свидетели». (16+).
 1.15 Место встречи. (16+).
 3.10 Еда живая и мертвая. (12+).
 4.00 Т/с «Москва. Три вокзала». (16+).

ДОМАШНИЙ

06.30 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
 07.30 «6 кадров». (16+).
 07.35 «По делам несовершеннолетних». (16+).
 09.40 «Давай разведемся!»
 10.40 «Тест на отцовство». 11.40 Д/ф «Реальная мистика. Куко». (16+).
 12.45 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
 14.15 Мелодрама «Сон как жизнь». (16+).
 18.00 «6 кадров». (16+).
 18.05 Т/с «Женский доктор».
 19.00 Мелодрама «Сон как жизнь». (16+).
 22.50 Т/с «Женский доктор».
 23.50 «6 кадров». (16+).
 00.30 Т/с «Метод Лавровой 2». (16+).
 03.20 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
 03.55 Д/ф «Реальная мистика». (16+).
 04.50 «Тест на отцовство». 05.50 «6 кадров». (16+).
 06.00 «Жить вкусно с Джейми Оливером». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
 8.05 Доктор И... (16+).
 8.45 X/f «Случай в тайге».
 10.35 Короли эпизода. Иван Рыков. (12+).
 11.30 События.
 11.50 Т/с «Чисто английское убийство».
 13.40 Мой герой. Жанна Рождественская. (12+).
 14.30 События.
 14.50 Город новостей.
 15.05 Т/с «Луара Агата Кристи»
 17.00 Естественный отбор.
 17.50 Детектив «На одном дыхании», 1 и 2 с. (16+).
 19.40 События.
 20.00 Петровка, 38. (16+).
 20.20 Право голоса. (16+).
 22.00 События.
 22.30 Линия защиты. (16+).
 23.05 90-е. БАБ: начало конца. (16+).
 0.00 События. 25-й час.
 0.35 Процессия. Елена Майорова и Игорь Нефедов. (16+).
 1.25 Д/ф «Петр Столыпин. Выстрел в антракте».

ЗВЕЗДА

6.00 Сегодня утром.
 8.00 Д/с «Военная контрразведка. Наша победа».
 9.00 Новости дня.
 9.15 X/f «Постарайся остаться живым». (12+).
 9.50 Т/с «Дело Батагами».
 10.00 Военные новости.
 10.05 Т/с «Дело Батагами».
 13.00 Новости дня.
 13.15 Т/с «Дело Батагами».
 14.00 Военные новости.
 14.05 Т/с «Дело Батагами».
 18.00 Новости дня.
 18.40 Д/с «Битва оружейников». «Средние танки».
 19.35 Последний день. Римма Маркова. (12+).
 20.20 Д/с «Секретная папка» (12+).
 21.05 Специальный репортаж. (12+).
 21.30 Открытый эфир. (12+).
 23.00 Новости дня.
 23.15 Между тем. (12+).
 23.45 X/f «Тайная прогулка». (12+).
 1.25 X/f «Минута молчания».
 3.30 X/f «Разорванный круг».

среда, 3 октября

РГВК

06.45 «Заряжайся!»
 07.00, 08.30, 12.30 Время новостей Дагестана
 07.15 Передача на даргин

ПЯТНИЦА, 5 ОКТЯБРЯ

РГВК

06.45 «Заряжайся!»
07.00, 08.30, 12.30 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на аварском языке «Ладонги глагами заманги»
07.50 «Заряжайся!»
08.00 Мультифильмы
08.45 «Заряжайся!»
08.55 Д/с «Путешествие на край света»
09.20 X/ф «Светлый путь»
11.30 «Пятничная проповедь» Прямая трансляция с центральной Джума-мечети
12.00 «Вернисаж»
12.50 «Агросектор»
13.25 Д/ф «О настоящем человеке»
14.30, 16.30 Время новостей Дагестана
14.50 X/ф «Васек Трубачев и его товарищи»

16.55 «За скобками»
17.00 X/ф «Учитель пения»
18.30 Обзор газеты «Дагестанская правда»
18.45 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, хальг жетмес»
19.30, 22.30 Время новостей Дагестана
20.00, 23.00 Время новостей Махачкалы
20.20 «За скобками»
20.25 «Подробности»
20.50 «На виду. Спорт»
21.30 «Линия судьбы» Парижа Элендулаева
21.55 «Молодежный микс»
23.20 «За скобками»
23.25 Д/с «Мир природы»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на кумыкском языке
01.35 Т/с «Воскрешая мертвых»
02.20 X/ф «Пропавший отряд»

ПЕРВЫЙ

05.00 «Доброе утро».
09.00 Новости.
09.15 «Сегодня 5 октября. День начинается».
09.55 «Модный приговор».
10.55 «Жить здорово!» (16+).
12.00 Новости.
12.15 «Время покажет».
15.00 Новости.
15.15 «Давай поженимся!»
16.00 «Мужское/Женское».
17.00 «Время покажет».
18.25 «Вечерние новости».
18.50 «Человек и закон».
19.55 Телегра «Поле чудес» (16+).
21.00 «Время».
21.30 «Голос 60+». Финал.
23.45 Д/с «Вечерний Ургант» (16+).
00.40 X/ф «Вторая жизнь Урганта».
02.55 «Модный приговор».
03.50 «Мужское/Женское» (16+).
04.40 Контрольная закупка

РОССИЯ 1

11:40, 14.40, 17.40, 20.45 Местное время. Вести-Дагестан
17.45 Мир Вашему дому
18.05 «Учитель! Перед именем твоим...»
18.30 100-летие со дня создания Управления уголовного розыска России

5.00 Утро России.
9.00, 11.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном (12+).
11.40 Судьба человека с Борчевниковым (12+)
12.50 60 минут (12+).
14.00 Вести.
14.40 Т/с «Морозова» (12+).
17.00 Вести.
17.40 Андрей Малахов. Прямой эфир (16+).
18.50 60 минут (12+).
20.00 Вести.
21.00 Юморина (16+).
23.30 X/ф «Коварные игры».
3.30 X/ф «Каминный гость».

НТВ

5.00 Т/с «Пасечник» (16+).
6.00 Деловое утро НТВ (12+).
8.20 Т/с «Мухтар. Новый след» (16+).
10.00 Сегодня.
10.20 Мальцева (12+).
12.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей» (16+).
13.00 Сегодня.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.30 Место встречи.
17.10 ДНК (16+).
18.10 Жди меня (12+).
19.00 Сегодня.
19.40 ЧП. Расследование.
20.15 Т/с «Морские дьяволы. Рубежи родины».
0.20 Захар Прилепин. Уроки русского (12+).
0.55 Мир и наука. Наука и мы (12+).
1.55 Место встречи (16+).
4.00 Т/с «Москва. Три вокзала» (16+).

ДОМАШНИЙ

06.30 Д/ф «Понять. Простить» (16+).
07.30 «По делам несовершеннолетних» (16+).
09.35 «Давай разведемся!»
10.35 «Тест на отцовство».
11.35 Д/ф «Реальная мистика. Ночь на Ивана Купала» (16+).
12.25 Д/ф «Понять. Простить» (16+).
13.30 Мелодрама «Лучшее лето нашей жизни».
17.45 Дневник счастливой мамы (16+).
18.00 «6 кадров» (16+).
18.05 Т/с «Женский доктор».
19.00 Мелодрама «Цветы от Лизы» (16+).
22.55 Т/с «Женский доктор» (16+).
23.55 «6 кадров» (16+).
00.30 Детектив «Близкие люди» (16+).
04.45 Д/ф «Реальная мистика» (16+).
05.35 «Жить вкусно с Джейми Оливером» (16+).

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.10 X/ф «Екатерина Воронина» (12+).
10.05 X/ф «Женщина в зеркале» (12+).
11.30 События.
11.50 X/ф «Женщина в зеркале» (12+).
14.30 События.
14.50 Город новостей.
15.05 Д/ф «Горькие слезы советских комедий».
15.55 Детектив «Ночное происшествие».
17.50 Детектив «Идеальное убийство» (16+).
19.40 События.
20.00 Детектив «Московские тайны. Гости из прошлого» (12+).
22.00 В центре событий.
23.10 Приют комедиантов.
1.05 Д/ф «Евгений Миронов. Один в лодке» (12+).
1.55 X/ф «Анкор, еще анкор!»
3.50 Петровка, 38. (16+).
4.05 Т/с «Пуаро Агата Кристи» (Великобритания).
5.50 X/ф «Кадкина всякий знает».

ЗВЕЗДА

8.25 Т/с «Разведчицы» (16+).
9.00 Новости дня.
9.15 Т/с «Разведчицы» (16+).
10.00 Военные новости.
10.05 Т/с «Разведчицы» (16+).
12.05 Т/с «Разведчицы» (16+).
13.00 Новости дня.
13.15 Т/с «Разведчицы» (16+).
14.00 Военные новости.
14.05 Т/с «Разведчицы» (16+).
18.00 Новости дня.
18.45 Т/с «Разведчицы» (16+).
23.00 Новости дня.
23.15 Т/с «Колье Шарлотты».
3.30 X/ф «Нежный возраст».
4.55 Д/с «Испытание» (12+).
5.50 X/ф «Кадкина всякий знает».

суббота, 6 октября

РГВК

07.00, 08.30, 10.30, 16.30 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на кумыкском языке «Ладонги глагами заманги»
08.00 Мультифильмы
08.55 X/ф «Фатима»
10.50 «Линия судьбы» Парижа Элендулаева
11.20 «Мой малыш»
11.50 Мультифильм
12.05 «Галерея вкусов»
12.45 «Подробности»
13.10 «На виду. Спорт»
13.50 Концерт Государственного оркестра народных инструментов Республики Дагестан
16.00 Мультифильм
16.50 «Лежурная часть»
17.00 Дагестанское кино. Д/ф «От седых вершин до Седого Каспия»
18.10 «Глянец»
18.45 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
01.35 Т/с «Музыка»
05.55 Д/ф «От седых вершин до Седого Каспия»

19.30, 22.30, 30.00, 30.30 Время новостей Дагестана
19.50 «Дежурная часть»
20.00 «Парламентский вестник»
20.20 Проект «Мы – российский народ. Дагестан многонациональный»
20.50 «Первая студия»
21.40 «Полифония»
22.55 X/ф «Веселая хроника опасного путешествия»
01.00 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
01.35 «Мой малыш»
02.00 «Глянец»
02.30 X/ф «Воздушные приключения»
04.40 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
05.15 «Полифония»
05.55 Д/ф «От седых вершин до Седого Каспия»

ПЕРВЫЙ

05.10 X/ф «Романс о влюбленных» (12+).
06.00, 10.00, 12.00 Новости Дагестана
06.10 X/ф «Романс о влюбленных» (12+).
07.55 «Играй, гармонь любими!»
20.20 Проект «Мы – российский народ. Дагестан многонациональный»
20.50 «Первая студия»
21.40 «Полифония»
22.55 X/ф «Веселая хроника опасного путешествия»
01.00 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
01.35 «Мой малыш»
02.00 «Глянец»
02.30 X/ф «Воздушные приключения»
04.40 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
05.15 «Полифония»
05.55 Д/ф «От седых вершин до Седого Каспия»

РОССИЯ 1

5.00 Утро России. Суббота.
8.40 Местное время. Суббота (12+).
9.20 Сто к одному.
10.10 Пятеро на одного.
11.00 Вести.
11.20 Местное время. Вести-Дагестан
11.40 Далекие близкие с Борчевниковым (12+).
11.10 Елена Летучая. Без мусора в голове» (16+).
12.15 «Идеальный ремонт».
13.25 «В наше время».
16.30 «Хотеть стать миллионером?»
18.00 «Вечерние новости».
18.15 «Эксплюзив» с Д. Борисовым (16+).
19.45 «Сегодня вечером».
20.00 «Время».
21.20 «Сегодня вечером».
23.30 Концерт «25 лет «Авторадио»».
01.05 X/ф «Конвой» (16+).
02.55 «Модный приговор».

НТВ

5.00 Квартирный вопрос.
6.00 Звезды сошлись (16+).
7.25 Смотр.
8.00 Сегодня.
8.20 Их нравы.
8.35 Готовим с А. Зиминным.
9.10 Кто в доме хозяин? (16+).
10.00 Сегодня.
10.20 Главная дорога (16+).
11.05 Еда живая и мертвоя.
12.00 Квартирный вопрос.
13.05 Поедем, поедим!
14.00 Кругкая история.
15.05 Своя игра.
16.00 Сегодня.
16.20 Однажды... (16+).
17.00 Секрет на миллион. Г. Мартиросян. (16+).
19.00 Центральное телевидение.
21.00 Т/с «Пес» (16+).
23.55 Международная пилот-rama (18+).
0.50 Квартирик НТВ Маргалиса. Петр Налич.
1.55 X/ф «Служили два товарища».
3.55 Т/с «Москва. Три вокзала» (16+).

ДОМАШНИЙ

06.30 «Жить вкусно с Джейми Оливером» (16+).
07.30 Драма «Девочка» (16+).
10.15 Мелодрама «Любовь Надежды» (16+).
14.10 Мелодрама «Мелодия любви» (16+).
18.00 «6 кадров» (16+).
19.00 Т/с «Великолепный век. Империя Кесем» (16+).
23.00 «6 кадров» (16+).
23.55 Международная пилот-rama (18+).
0.50 Квартирик НТВ Маргалиса. Петр Налич.
1.55 X/ф «Служили два товарища» (16+).
3.55 Т/с «Москва. Три вокзала» (16+).

ТВ-ЦЕНТР

5.45 Марш-бросок (12+).
6.15 АБВГДейка.
6.40 Короли эпизода. Светлана Харитонова (12+).
7.35 Гравоставная энциклопедия.
8.00 Д/ф «Александр Шилов. Судьба России в лицах»
9.10 X/ф «Приключения желтого чебакчика».
10.30 X/ф «Кубанские казаки» (12+).
11.00 Улица из прошлого».
11.50 Д/с «Загадки века с Сергеем Медведевым». Иозеф Менгеле. Доктор смерти» (12+).
12.35 Специальный репортаж (12+).
13.00 Новости дня.
13.15 Д/с «Секретная папка». Аляска. Тайны сделки века» (12+).
14.00 Десять фотографий.
14.50 Т/с «Война на западном направлении».
18.00 Новости дня.
18.10 Задело!
18.25 Т/с «Война на западном направлении».
23.00 Новости дня.
23.20 Т/с «Война на западном направлении».
1.05 X/ф «Не боися, я с тобой»

ЗВЕЗДА

7.25 X/ф «После дождичка, в четверг...»
9.00 Новости дня.
9.15 Легенды музыки.<

Мубаракрай!

Махачкъала шегъердин Советский райондин ветеранрин Советдин председателдин заместитель, машгъур журналист ва эколог, аялар патал хъенвай съзъурдин маҳаринни гъи-
кайрин автор, РД-дин культурадин лайихлу работник
Ражаб Велиметович ТАГЬИРБЕГОВАЗ:

*Гъа кар патал руғъдин ялав,
Канивал
Серфна, гъайиф текъвез
рикли къенивал.
Радиодин къиле хъана,
Чал хвена,
Чи дамарра чи ивидин
звал хвена.
Гила кардал машгъул я
агъсакъалрин,
Къукъ язва асиррин куык
маргъалриз.
Мад давамра ишигъ алай
рехъ жуван,
Къалур тийиз галатунин
гъекъ жуван...*

ВИ 75 ЙИСАН ЮБИЛЕЙ
ТЕБРИКЗАВАЙ
“ЛЕЗГИ ГАЗЕТДИН”
РЕДАКЦИЯДИН КОЛЛЕКТИВ.

Ашукъди яз тибиятдин
сирерал,
Ваз жеппет хъун къанды хайи
чилерал.

ГТО

Махачкъала Е.Исинбаевдин тъварунихъ галай стадиондал Вири-
рессиядин физкультурадинни спортдин “ГТО” комплексдай 3-сеферда
Дагъустандин чемпионат къиле фена. И мярекат государстводин дея-
тель Абдурагъман Даниялов дидедиз хъайдалай инихъ 110 йис тамам
хъуниз талукъарнавай.

Спортсменар, абурун муллимарни тренер, тамашчияр табрикиз Да-
гъустан Республикадин Гъукуматдин Председателдин Сад лагъай замес-
тилелдин везифаяр тамамарзай Анатолий Къарибов, РД-дин физичес-
кий культурадин ва спортдин министрдин везифаяр тамамарзай Мегъа-
мед Мегъамедов, шегъердин администрациядин спортдин, туризмдин ва
жэгъилрин кратин рекъяй комитетдин председатель Марат Ибрағимов,
Къурдагъ райондин къил Замир Азизов, РД-дин къезил атлетикадин феде-
рациядин президент Омар Муртузалиев, РД-да ГТО-дай федеральный
векил Курамегъамед Курамегъамедов ва масабур атанвай.

Акъажунра 18-70 йис хъанвай ва абурулай еке яшара авай 400 касди
иштиракна.

Дзюдо

Мегъамедхурын спортдин маса майдандал итим-
рин командайрин арада волейболдай акъажунар къиле фена. Ана гзаф хъурерай атанвай жэй-
ил 72 спортсменди иштиракна. Заланвилин 9 категориядай къиле фейи
итижкул акъажунра абуру чин алакъунар, гъалибвал къачунин къаст къа-
лурна. Сифтегъан чакаяр къурбур дипломизни медаллиз лайихлу хъана.

Волейбол

Гъа са вахтунда Мегъамедхурын спортдин маса майдандал итим-
рин командайрин арада волейболдай акъажунар къиле фена. Турнирдин
нетижайрай Гъепцеърин команда - сад лагъай чакадиз, Цийи Филер - 2-
чакадиз, Гилияр 3-чакадиз лайихлу хъана.

Бокс

Дагогни шегъерда 2003-2004-йисара дидедиз хъайи жэгъилрин арада
боксдай Дагъустандин Къиблепатан зонадин хъягъунин турнир къиле фена.
Ина 200-лай гзаф спортсменри иштиракна, гъа жигъетдай яз - Ахчегъ,
Сулайман-Стальский ва маса районрайни.

Сулайман-Стальский райондин патай 9 спортсменди векилвална. Абу-
рун тренер Герейханован хъурун 2-нумрадин школадин тренер-препода-
вател Роберт Нагиев я. Абурукай 7 кас финалдиз акъатна. Султан Султа-
нов, Бахтияр Гъажимегъамедов, Амир Таиров чин заланвилин категорий-
рай гъалиб хъана.

Бегхан - чемпион!

15-16-сентябрдиз Избербаш шегъерда РД-дин куль-
турадин ва физкультурадинни спортдин лайихлу работ-
ник Ш.Абдулгъалимован призар патал азаддиз къурша-
хар къунай къиле фейи Вириорсиядин мастервиллин тур-
нирда ахчегъви Бегхан МИСРИХАНОВА 74 кг заланвал
авай пагъливанрин арада гъалибвал къазанмишна.

Кемрананни Исадин агалкъунар

Къагъриман ИБРАГЬИМОВ

Самбодай тренер, СССР-дин спортдин мастер Эмир Севзиханова РД-дин физический культурадин ва спорт-
дин Белижда кардик квай аялрини жаванрин спортшко-
лада къвалихазава. Ада заа Пермь шегъерда институтдик
ва Георгиевский колледжик экечнавай, вичин гъиллик
вердишивилер къачур Кемран ва Иса МЕГЪАМЕДАГЪА-
ЕВРИ, анрани спортдал машгъул хъун давамарна, и рекъе
агалкъунар къазанмишавайдакай съзъбетна.

Каникулар хтанвай вахтунда зун абурухъ галаз та-
ниш хъана. Малум хъайивал, и стхайри Белиждин гимна-
зияда къелна. Спортдин рекъяй школадиз Кемран - 5-клас-
сда, Иса 4-классда къелдайла, чин бубади гъана, дзю-
додай секциядик кутуна.

Эмир Севзиханован гафаралди, абуру зайдиф аялар
тири. Сагъламвилиз хъсан тиртлани, аквадай хътин гужлу-
вал абурухъ авачир. Къилихиз къведни секинбур тир. Школадан абуру хъсан къиметар аваз къелзавай. Трени-
ровкайриз вахтунда къевзай, гайи тапшургъар тамама-
риз сифте четин тиртлани, яваш-явша абуру чеб лигимар-
на, къастунал къевзай къалурна. Белижда, Дербентда,
Избербашда, Махачкъала къиле фейи райондин, зонайрин
ва республикадин акъажунра абуру приздин чака-
яр къурди я. Гила абуру Россиядин регионра чин алакъ-
унар къалурзава.

Икъ, Кемрана 2017-йисуз джиу-джитсу жуъредай
Пермдин крайдин чемпионатда - 2 чка, 2018-йисуз Пермь
шегъердин итимрин чемпионатда мад 2-чка къазва. Исади
Ставропольский крайдин къенкъечивал патал 16-17
йис хъанвайбурун арада какаъай женгерай ва 2018-йисуз
Кисловодска къиле фейи гъилералди кукунин са
жуъредай Россиядин чемпионатда 3-чка къазва.

Гъелбетда, им жаванрин чехи агалкъунар я. Жегъил
пагъливанри, спортдин цийи кукъушрихъ хажж жедай
къаст аваз, гужлуз вердишивилер къачузва.

Къуй чи ватанэгълийрихъ чли хъяновай рекъе мадни
чехи агалкъунар хъурай.

Лезги хъурер

Кламакучунрин

магъле

Мирим АЛИБЕГОВ

1961-йисуз Докъузлара райондин Губ-
не патан вири хъурер: Филер, Гъугъванар,
Кламакучунар, Кучунар, Хважаяр, Чахчар
гъукумиди буригъдалди Мегъарамдху-
рун райондин чилерал куҷарнай. Куҷар-
навай хъурериз и районда гъардаз чин
хъурерин тъварар алай къазмаярни авай.
Къазмаяр авачирбур Филерни Кламакучу-
нин тир. Филер Заготскотдин чилерал ку-
ҷарнай. Куҷарнавай хъурерин тъварар алама. Тек са зи
хай хуруун - Кламакучунрин тъвар кваж-
нава.

Куҷч хъанвай Кламакучунрин чехи пай
къвалер Къеплир-Къазмайрал са цийи
магъледа ава. Адаз вирида Кламакучун-
рин магъле лугъузва.

2017-йисуз зун хуруъз хъфейла, Кла-
макучунрин магъледа яшамиш жезвай
къеплирин Исаев Агъмедин Мегъамедови-
ча заз лагъанай: “Чаз и күче 1941-1945-йи-
сара Ватандин Чехи дядедин женгеря иш-
тиракнавай, 1961-йисалай 1986-йисалди и
куҷчеда яшамиш хъайи Алибегов Абдул-
керим Алибеговичан тъварунихъ ягъиз
къланзава”. Квездъакъл меслят аквазватла, зунни рази я ла-
гъанай за.

2018-йисан июндиз Кламакучунрин
магъледиз хъфейла, за Агъмединовай а
вуну авур ихтилатдин эхир гъикъл хъанай
лагъана хабар къуна. И сеферда чна ихти-
лат ийизвай чакадал Эльдер буба ва мад-
маса касни алай. Эльдер бубади лагъана:
“Зи буба, зи пуд стха дядеда къейиди я...”

Күче нин тъварцихъ ядатла, маса фи-
киярни ава. Гъавияй заз вири рази же-
дай ихътин рекъер къалуриз къланзава.
Кламакучунрин магъледин күче Кламакучу-
нин хуруун тъварунихъ ягъин (ул. Ка-
ма-Кучун). Идалди чна чи хай хуруун
тъварни квадарда, са касни бейкеф язи
амукъда!

Къвед лагъайди, 1941-1945-йисара Ва-
тандин Чехи дядедин женгеря иштирак-
навай къланзунвийрин тъварар хъенвай
мармаддин къван (обелиск) Кламакучун-
рин магъле башламишавай чакадал эци-
гин. И къвалас къилиз акъудун важибу,
лайихлу кар я. Ахътин обелиск эцигайла,
вири рази я амуъда, чи несларни хайи
Ватан кълан хъунин руғъдаллаз тербияла-
меш жеда.

1986-йисуз республикадин больница-
дай аххъайнавай зи дах чна хуруъз ху-
тахзавай. Даҳди заз лагъанай: “Чан хва,
Гъепцегърал агақайла, Шалбуз дагъа
аквадай чакадал ва Къеплирин къилихъ ага-
қайлани, машин акъвазара”. Даҳ чна
“Москвичда” аваз месни экъяна, къаткурна
хутихзавай. Гъепцегърал агақайла, чна
даҳди лагъайвал авуна ва азас ауқыз-
кумек ганай. Даҳди, Шалбуз дагъиди эл-
къвена, гъакъл Къеплир-Къазмайрин хуруун
къилихъ агақайла, сурарихъ элкъвена,
дуъаяр авунай.

Зун хуруъз хъфидайла, Кламакучун-
рин магъледиз винидихъай хъфидай ре-
къяй хъфизвайди я. Заз лугъуз къланзава:
зи даҳди, Шалбуз дагъиди, Къеплир-Къаз-
майрин сурариз, чин элкъвурна, дуъаяр
авурди хъиз, чи мурад къилиз акъатайла,
зун, са зун въя, вири винидихъай хъвзвай
рекъяй хъфидач, 1941-1945-йисара Ватан-
дин Чехи дядедин женгеря иштирак авур
аскеррин тъварар хъенвай мармаддин
къванци вилик акъатдайвал, агъа рекъяй
хъфид, фронтовикрин фамилияр хъен-
вай обеликдиин вилик акъвазна, са дуъани
авуна, ахна чавай чи хай хуруун тъвар
алай күчедиз салам гуз жеда!

Уъмур гайи буба, диде,
Жув чехи хъайи ери-бине -
Самур буллах, Самур дере -
Уъмурлуха жеда рикле.

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Дагъустан Республикадин печатдин ва информацийдин министерство

367018, Махачкала,
Насрутдинов пр., 1 "а"

КЬИЛИН РЕДАКТОР
М. И. ИБРАГИМОВ

Тел/Fax. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

**КЬИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ**
М. А. АГЬМЕДОВ

65-13-55

ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ
Ш. Ш. ШИХМУРАДОВ

65-00-61

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н. М. ИБРАГИМОВ
65-00-59

ЭКОНОМИКАДИН
Ж. М. САИДОВА
65-00-59

КУЛЬТУРАДИН
Э. Д. ШЕРИФАЛИЕВ
65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН
М. А. ЖАЛИЛОВ
65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН
Р. С. РАМАЛДАНОВА
65-00-58

БУХГАЛТЕРИЯ
65-00-62
КАССА
65-00-58

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР
М. МАГЪАМДАЛИЕВА
ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА
НУМРАДИН РЕДАКТОР
Д. БЕЙБАЛАЕВ

Газет йисан 52 сеферда акъатзана. Газет алакъадан, информационный технологийрин ва массовый коммуникацийрин хиле гүзчилав аувунин рекъял Федеральный къултурын Дагъустан Республикада авай Управлениди 2016-йисан 12-декабрдиз регистрация ауна.

Регистрациядин нумра ПИ ТУ 05-00358 Макъалаяр редакцияди түккүр хъийизва. Макъалайриз рецензия гузвач ва абур элъюенна вахкувач. Редакциядинни макъалайриз авторрин фикирар сад тахъун мумкин я.

**РЕДАКЦИЯДИН ВА
ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:**
367018, Махачкала, Насрутдинов
проспект, 1 "а". Печатдин къвал

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:
Йисан - 63249
Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00
Чап ийиз ваххана - 16.10

Газет "Издательство" "Лотос"
ОО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкала,
Пушкинан къуче, б.

Тираж 7396

(Г) - Лишандик квай материалар
гъакъидихъ чапзавайбүр я.

(12+) - Икъван яшар хъянвайбуру къедрай
НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты
"Лезги газет"

УФК по РД
Отделение - НБ РД г. Махачкала
БИК - 048209001
ИНН - 0561051314/КПП - 057101001
Р/Сч - 40601810100001000001
Л/Сч - 20036 Ш60090

Нумрадиз шиир Зи Бахцугъар

Балабег МУРСАЛОВ

Зи Бахцугъар - зи клани хуър,
Зи муг, зи къул, зи клани хуър,
Мелни меҳъєр, гъурмет авай,
Гъар са жуъре девлет авай.

Бахцугъирин хуър-бине дагъ я,
Векын яйлах, гъуне рагъ я.
Хеб-мал хуънис мерд утагъ я!
Гъар са хвани са къуччагъ я!

Амма къвезд-къвезд жезва баят,
Аквазмач са ацай гъаят.
Гъикл чур хъана къени ният?
Гъикл црана дикъет, гъейрат?

Къе акваз хуър чкланавай,
Хараплайриз элъвенавай,

Рикл атлазва хиялри терс,
Дарал жезва хура нефес.

Рикл хквез сифте вахтар, -
Гъикъван жедай къава
къахар!

Амукъдачир гатуз ахвар,
Берекатрив ацлаз хвахар!

Вахтар физва, акъатзана,
Чавай чи юрд къакъатзана,
Гъикл риклай алатзана
Хуър, дидедин къаматдавай?

Мурад язи: күн, бахцугъар,
Мад бинейрал күн ахдуъя,
Хай чилел мерд ашуъя яз,
Таъсиб авай сагъ маҳлукъ яз...

10.09.18

Фитнеяр

Роза МИНГЪАЖИДИНОВА

И дишегъилидин тъвар Ханзада тир. Ваца са къуншидихъ галаз
ам дяведа жедай. Сифте, патав гвай къунши Меликаз эвериз, дул-
дурмаяр квай хинкъалар гуз хъана. Дулдурмаяр къутягъ хайила,
Меликан вилерай хана: "Пад хъайда, гъар юкъуз къвезд, са жунгав-
дин дулдурмаяр тъуна! Гъарам хъуй вичиз!.."

Белки, дулдурмаяр тъуны авуна. Гила маса къуншидал гъава-
лат хъана: "Бес къуне перемар цвадай зи машиндал алай частар
чуънухнава..."

Са юкъуз Ханзада Дербентдай хкvezvay. И сеферда ам къунши
хуърий тир Анаханумакай раҳазвай...
Сабурлу Зарият халадивай акъавазиз хъана: "Бес я, Ханзада!
Сиве мез авачир хътин къуншири ви машиндин частар чуънух-
на?.. Инсанрин юкъва, автобусда, Анаханума ви къилел алай шал
къакъудна?.. Вун къениди тирта..."
Ханзададай гафни акъатзавачир...

Сканворд

Түккүртайди - Куругъли ФЕРЗАЛИЕВ

Дагъар- ин ул- кве	→		↓		↓		↓	Франци- ядин шевъер
Алма- ...	Яшпу- ди	Дара- мат, къвалер	Къала- булух	Шад- вал	Алава, гзоф			
			Хайи чка	→				
Цун хех	→			Эсиг- ларь	...	Брег- вадзе		
			Нукъ- сан	→	↓			
Азият	Хар- ман	→		Илизун	Тург- нев			Гоме- ран миллет
Идара	Гичин	Валь- ширийн пачай	Валь- рам	→	↓			
Иран- дин пул	Вашинг- тон	→		Дарман- рин тукъен	Пич- адан упакъ			
			Лау- твех	→				
Мис- киндай гуда	Күрь- андын гафар	→		Дад чирдай орган	Мерез			Фило- соф ... Виллем
			Tlyun	→	↓	Маг- дин хам		
Макъам, пава	Кып		→					
			Пис- ъял, тап	→				

"ЛГ"-дин 38-нумрадиз акъатай кроссвордин жавабар:

Сятдин акъраб физвай патан царапа: 1. Дарчин. 2. Кланчыл. 3. Байбут.
4. Гурубат. 5. Чамчах. 6. Сагъуз. 7. Луткун. 8. Кышмиш. 9. Бушкъаб. 10. Каркун.
11. Сархуш. 12. Фарман.
Сятдин акъраб физвай патаз акси царапа: 1. Даркүш. 2. Klapklap. 3. Банкир.
4. Гъейрат. 5. Чурчул. 6. Сумбат. 7. Лагълагъ. 8. Күктүн. 9. Башкүл. 10. Кышлир.
11. Сарбаз. 12. Фургъун.

А.И. Агъмедов

Ийкъара чав Ахцегъай чу-
лав хабар агақына: 89 йисан
ящеа аваз, чи халкъдин алай де-
виридин нуфузлу рухвайрикай
сад, общественно-политический
деятель, дәвидин вә зөйметдин
ветеран, машъыр тешкилатчи ва
насигъатчи, яргъал ийсара пар-
тиядин советин регъбервал
гудай къуллугъырал хъайи ком-
мунист, ватанперес ва инсанпе-
рес, интернационалист, халисан
дипломат Абдул-Къафар Иса-
къович Агъмедов рагъметдиз
фена. Ам чидай вирибуру яс
чугвазва, адан хизанриз, бағъ-
рииз сабураг гузва.

А.-К.И.Агъмедов 1929-йису
з Бакуда, ахцегъви нефтяник-
дин хизанды дидедиз хъана. Ада
1948-йисуз Дербентдин 1-нумрад-
дин юкъван школа, 1953-йисуз
Махачкъалада ДСХА-дин вете-
ринариядин факультет, 1963-йисуз
Москвада КПСС-дин ЦК-дин
патав гвай ВПШ къутягъяна. Ада-
лай къулухъ вири умъумъ чи
республикадин экономика, куль-
тура, яшийшдин хилер вили-
ди тухунин тешкилатчидин ре-
къериҳа галаз алакъалу авуна.

Иллаки партиядин Ахцегъ
райкомдиз регъбервал гай ийсар
бэгъерлубур хъана. Тарихда гъат-
навайвал, а ийсара Ахцегъ район
ва райондин центр (а чавуз Докъ-
узпазра районни иинк квай) вилик-
ди фена, Ахцегъльдагълар авай
шөйр лугъузвай. Ина багъларин
майданар, маларинни хилерин
къадарар са шумудра артухарна,
нек, як, ниси гъасилдай комплек-
сар эцигна, чилер дигидай къана-
лар, цийи рекъер, мукъвер, це-
хар кардик кутуна, цийи клубар,
школаяр эцигна, спортдин майдан-
ар, залар ачухна...

Ахцегъ райондиз КПСС-дин
ЦК-дин, СССР-дин Верховный
Советдин ва Министррин Совет-
дин гъамиша худай Яру пай-
дах, ДАССР-дин гъилий-гъилиз
фидай са шумуд пайдах, маса
наградајрана.

Абдул-Къафар Исақъович са
шумудра ДАССР-дин Верхов-

ный Советдин депутатиле,
КПСС-дин Дагобкомдин членени-
ле хъяна. Адан агалкъунар госу-
дарстводин чехи наградајар,
твәвар гуналди къейдана.

Ам экономикадин илимрин
кандидат, РД-дин лайихлу эконо-
мист, Ахцегъ ва Цумада район-
рин тъуъметлугъ гражданин тир.

1990-йисарилай иних Аб-
дул-Къафар Исақъовича вичин
вири къуватар ва чирвилер об-
щественный къалахрал, жегъил
несилар халисан ватандашар яз
тербияламишнал желбна. Ада
Дагъустандинни Азербайжан-
дин арада дуствилин алакъаяр
мяъкемарунин Общество арада
дуствилин алакъаяр хъана, вичикай аин прези-
дент хъана.

Дуствилинни культурадин,
экономикадин, тербиядин меса-
лайрай ада са шумуд ктаб, цуд-
ралди мақъалаяр къяна. Вири
ийсара "Лезги газетдихъ", "Самур",
"Кард" журналихъ, маса изда-
ниирхъ, яратмишдайбурун союз-
рихъ галаз сих алакъаяр хъена.

Гъелбетда, чехи рикле мад-
ни чехи фикирар, умудар авай.
Амма ажалдиз мажал чидач.
Чна рагъметлудан хизанриз,
мукъва-къилийриз, бағъририз,
вири ахцегъвириз башсагъльгу-
вал гузва.

Абдул-Къафар Исақъович
Агъмедован экъу къамат чи
рикелай садрани алатдач.

"ЛЕЗГИ ГАЗЕТДИН" редакциядин колектив.

<h2